

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 12. VII aastakäik

15. juunil 1932. a.

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas . . .	” 1.50
Välismaale . . .	” 5.00
Poolaastas . . .	” 3.00

Toimetused:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
Igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . .	kr. 40.00
1/2 ” . . .	” 22.00
1/4 ” . . .	” 12.00

Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Enam tähelepanu kaupmehe ja töösturi ühistööle. Väliskaubandus 1931. a. Raadiotelegraafistide küsimus meie kaubalaevastikus. Milliseid teadmisi peab omama kaupmees? Krediiditasutuste revideerimise määrused. Kaubandus-tööstuskoda teateid. Koda peakoosolek 14. VI 1932. a. Vöiekspordi küsimus. Äride register. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Toiduainete turg. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Arveasjanduse Revidentide Ühingu Teateid nr. 3.

Enam tähelepanu kaupmehe ja töösturi ühistööle.

Oma maa saaduste propaganda on tarviline.

Üldine raske majanduslik kriis on vallas kogu maailma. Isegi vanad suurriigid, muude hulgas ka klassiline vabakaubanduse maa — Inglismaa —, on asunud kitsendama väliskaubade sissevedu, piirates end tollimüüridega ja igasuguste teiste takistavate määrustega.

Et kaitsta oma majanduslikku olemasolu, on Eesti sunnitud tarvitama samu teid ja abinõusid. See nõuab meilt suuri jõupingutusi ja teadlikku suhtumist oma rahvamajanduse ülesannesse ja tähtsusse. Peab olema kõigile selge, et majandusliku iseseisvusega kindlustame ka oma poliitilist iseseisvust.

Peame olema teadlikud selles, et kodumaa tööstuse ja produtsentide elujõud ja olemasolu, samuti meie tööliste heaolu, on eeskätt sellest, kui võrra oleme ise huvitatud ja hindame kodumaa kaupu ja saadusi. Ses sihis tuleb veel palju tööd teha, kasvatades ja õhutades kodanikes iseteadvust ja usku oma võimesse ja oma kaupade väärtustesse. See on tähtis eeltingimus meie majanduslikule arengule.

Praegu on palju veel arusaamatusi meie töösturite ja kaupmeeste vahel ega suudeta arendada vajalist koostööd, milleta ei saa aga rah-

vamajandus loomulikult edeneda. Praegune aeg nõuab üksmeelset tööd ja vastastikusele arusaamisele põhjendavat kooskõlastatud tegutsemist. Peame jõudma selgusele, mida suudab anda kodumaa tööstus, ja kaupmees peab siis ka teadlikult neid kaupu tarvitajaskonnas levitama. See vajab aga mõlemate poolte leplikkust ja käsikäes töötamist.

Meile jutustati juhtum, kus sooviti osta joonlaudu, mida vajavad maalritöölised oma töö juures. Sel puhul pistis kaupmees aga kiruma praegust korraldust, kus neid joonlaudu ei lubata tal välismaalt sisse tuua. Säärane juhtum näitab piltlikult, kui ebateadlikult suhtuvad mõned kaupmehed meie majanduslikku olukorda. Eestisse, kus metsa on külluses, mida pole praegu kuhugi eksporteerida, veetakse sisse joonlaudu, lihtsaid esemeid, mida meie oma töökojad suudaksid valmistada külluses!

Või teine näide, mitte vähem mõtlema panev: Tööstur annab isiklikult rauakauplusele ära partii uksekäepidemeid. Selle juure satub juhuslik ostja, kes leiab, et kaup on hea ja korralikult välja töötatud, ja huvitatult küsib ta kauba päritolu järele. Vastatakse, et on kodumaa kaup, kuid lähemaid seletusi, kus ja kelle poolt on valmis-

tatud, ostjale kõigi pärimiste peale vaatamata ei anta. Mida peab küll sellest järeldama? Miski-pärast ei taha meie töösturid oma ettevõtteid laiemale hulkadele teha teatavaks, nagu karde-taks tellimiste suurenemist või aga seda, et mõni teine ettevõtja hakkab valmistama samu esemeid, mis võiks võtta turu käest.

Õige ju on, et meil on saanud harilikuks nähtuseks, et kui keegi midagi hakkab valmis-tama ja leiab ka oma produktsioonile kodumaal turgu, siis on varsti kümme uut ettevõtet, kes hakkab valmistama samu kaupu, ja nii ei jatku enam kellelegi turgu ja mõne aja pärast peavad kõik tegevuse lõpetama. See näitab, et paljud investeerivad kaalumata oma kapitalid ettevõt-teisse, ilma et neil oleks õiget kalkulatsiooni ja ülevaadet turu mahutuse kohta valmistatava kauba alal. Kuid teiselt poolt on samuti selge,

et ükski ettevõtte ei või edeneda, kui ta ei pro-pageeri oma saadusi, ei tee otstarbekohast rek-laami, ei demonstreeri oma kaupu.

Ei ole paremat soovitajat kui hea kaup ise, kui seda tuuakse kogu rahva silma ette, kus seda võivad hinnata asjatundjad ja tarvitajad. Hästi valmistatud kaup, kui seda tutvustatakse laie-maile rahvahulkadele ja kui selle hind on vastu-võetav, on suureks õhutamaks ja lugupidamise süvendajaks oma maa kaupade vastu, kasvatades tarvitajaskonnas usku kodumaa kauba kvalitee-disse ja hajutades seda elarvamust, mis meie tarvitajaskonnas on juurdund nii sügavasse kõige vastu, mis tuleb välismaalt.

Tänavu peetakse jällegi ülemaalse ulatusega näitusmess, mis annab võimaluse meie tööstusel propageerida oma saadusi. Seda võimalust ei peaks meie töösturid jätma kasutamata.

Väliskaubandus 1931. a.

	1000 ton.		milj. kr.		Üldlääbikääik	
	Sisse-vedu	Valja-vedu	Sisse-vedu	Valja-vedu	1000 ton.	milj. kr.
1931	372	407	61,2	71,1	779	132,3
1930	497	386	98,4	96,4	882	194,8
1929	501	444	122,9	117,5	945	240,4
1928	469	591	131,4	127,1	1.061	258,5

1. Väliskaubanduse üldlääbikääik, mis oli oma arenemise haripunktil 1928. a., liigub sellest peale tagurpidi, nii-öelda vähjakäiku. Koguselt ulatus vähenemine 1931. a. võrreldes eelmisega 11,6% ehk 102.813 tn., aasta varem oli see 6,6% ehk 63.055 tn. Märksa suurem oli mõlemal aastal aga tagasimineku väärtuse järgi ja nimelt 1931. a. 32,0% ja aasta varem 18,9%. Seega väliskaubanduse läbikäigu kogus kui ka väärtus vähenesid viimaseil aastail kiirenevas tempos. Koguse vähenemine viimasel aastal tuleb panna üksi sisseveo arvele, sest viimane ainult vähenes, kuna väljavedu suurenes koguselt 5,6% võrra. Üldlääbikäigu vähenemine väärtuse järgi langeb suuremal määral sisseveo arvele, sest vähenemine sisseveo väärtuses ulatus 37,7%, kuna väljaveo väärtus kahanes 26,2% võrra. Sisseveo väärtus on 1931. a. esmakordselt alates 1923. a. madalaim, ainult 61 milj. kr., kuna väljavedu väärtuselt on laskunud peagu 1924. a. tasemele, nimelt 71 milj. kr.

Sisseveo langus nii koguselt kui ka väärtuselt näitab, et siin pole tegemist mitte üksi sisseveohindade alanemisega, vaid ka tegeliku

kokkutõmbumisega, osalt valitsuse poolt ettevõtetud takistuste tõttu, nagu rukkimonopoli sisseadmise, tollide tõstmise ja aasta lõpul laialdase kaupade monopoliseerimise ja valuuta müügi kitsenduste tõttu, teisest küljest aga ka tarvitamise vähenemise tõttu ostujõu languse tagajärjel. Kaupade hindade alanemisel on sisseveo väärtuse tagasimineku kitsenduste ja tarvitamise loomuliku tagasimineku kõrval vähem tähtsus.

Väljaveo väärtuse tagasimineku on aga es-majoones tingitud hindade langusest ja teise järgu põhjusena, esineb kaupade vähem müük välisturul. Eriti kahanes mõningate tööstussaaduste müük, kuna põllumajandustooteid läks välisturule eelmisest aastast suuremal arvul. Sisseveo ja väljaveo andmeil koostatud sisseveetavate kaupade indeksi näitab, et läinud aastal makseti sissetoodud kaupade eest keskmiselt 21% vähem kui eelmisel aastal; väljaveetud kaupade eest saadi vähem 24,0% võrra.

Väliskaubanduse läbikäik pole vähenenud mitte üksi Eestis, vaid sama näeme suuremal määral ka lähemais naaberriikides ja teistes riikides, kellega meil on elavamad kaubanduslikud sidemed. Läti sisse- ja väljaveo arvud näitavad meiega võrreldes veel suuremat tagasiminekut, eriti on väljaveo langus meiega võrreldes suur (meil 26,3%, Lätis 33,9%). Soomes vähenes sissevedu peagu sama võrra kui meil, kuid väljaveo tagasimineku oli märksa vähem, ainult 16,6%. Leedu väliskaubanduse arvud näitavad üldiselt

palju vähemat tagasiminekut kui teiste tabelis näidatud riikide omad, eriti väike on sisseveo kahanemine; sealjuures on tähelepanuväärt veel, et Leedus väliskaubanduse vähenemine algas alles 1931. a., kuna teistes riikides see sündis aasta eest ja veel varem. Üldse näeme riikides, kus peale tollide sisseveo kitsendamiseks on võetud veel muid abinõusid tarvitusele, nagu valutamüügi piiramine, litsentside ja kontingentide sisseseadmised, suuremat tagasiminekut sisseveos kui väljaveos. Selle tagajärjel on muidugi vahekord sisse- kui ka väljaveo vahel neis riigis märksa parem.

Ka meil kujunes möödunud aastal sisseveo suurema tagasimineku tõttu sisse- ja väljaveo vahekord palju paremaks kui eelmisel ja isegi mitmel eelmisel aastal. Väljavedu ületas sisseveo 9,8 milj. kr. võrra. Eelviimane aktiivne bilanss oli meil 1927. a. samuti 9—10 milj. kr. ulatuses. Vahepealseil aastail oli väliskaubanduse bilanss passiivne, sisseveo ülekaal polnud neil aastail küll suur, ainult 5—2 milj. kr. vahel.

2. Sissevedu.

	1931	1930	1931	1930	1931	1930
	tonnid		1000 kr.		%/0	%/0
Elusloomad (arv)	82	116	5	27	0,0	0,0
Toidu- ja maitseainete, joogid	92.923	172.308	10.185	23.218	16,6	23,6
Toor- ja poolvalm.-ain.	230.451	258.528	17.574	28.146	23,7	28,6
Valm.-saad.	48.591	65.743	33.289	46.767	54,4	47,6
Kallismetall- ja -kivid	3	2	171	212	0,3	0,2
Kokku	371.968	496.581	61.224	98.370	100	100

Ühes sisseveo üldsummaga muutus tunduvalt ka sisseveo koostus 1931. a., võrreldes eelmise aastaga. Suurimat tagasiminekut näeme toidu- ja maitseainete rühmas nii koguselt kui ka väärtuselt. Kogus vähenes 172.308 tn-lt 1930. a. 92.923 tn-le 1931. a. ehk 46,0%. Ka toor- ja poolvalmisainete ja valmissaaduste kogus sisseveos läks tagasi, esimesel rühmal 10,8% võrra ja teisel 26,0% võrra. Absoluutarvudes kujuneb üldsisseveo vähenemise peapõhjuseks toidu- ja maitseainete rühm, sest kogu vähenemisest (123.613 tn) langeb üle poole just toidu- ja maitseainete rühmale, kuna ülejäänud jaguneb toor- ja poolvalmissaaduste rühma vahel, esimese ülekaaluga.

Väärtuse järgi or kõik kolm pearühma läinud 1931. a. võrreldes eelmisega tagasi peagu võrdse summa, nimelt 12—13 milj. kr. ulatuses. Suhteliselt aga on kõige enam vähenenud toidu- ja maitseainete rühm (56,1%), sellele järgneb toor- ja poolvalmisainete rühm 37,5; valmissaadused kahanesisid nimetatuid kõige vähem, ainult 28,8% võrra.

Osatähtsus üldsisseveost on toiduainel 1931. a. nagu eelmiselgi aastal kõige vähem, seegi läks 1931. a. veel tunduvalt tagasi, nimelt 23,6% 1930. a. 16,6%-ni 1931. a. Toor- ja poolvalmisained moodustavad endiselt 28—29% üldsisseveost. Valmissaaduste osatähtsus moodustab üldsisseveost 1931. a. esmakordselt kogu möödunud aja jooksul üle poole kogu sisseveost.

Toidu- ja maitseainete ja jookide rühma peamiseks osaks on endiselt tera- ja jahvatatud vilja ja maitseained laiemas mõistes, nagu suhkur, tee, kohv jne. Need kaks moodustavad 1931. a. 78,9% rühma üldsummast. Sealjuures tuleb märkida tunduvalt tagasiminekut tera- ja jahvatatud vilja rühmas. Tera- ja jahvatatud vilja ongi peamiseks toiduainete rühma tagasimineku põhjustajaks, kuna tera- ja jahvatatud vilja arvele langeb 76,5% rühma vähenemisest. Ka kõik teised toiduainete rühmitused vähenesisid, peale jookide.

Tera- ja jahvatatud vilja sissevedu vähenes rukkimonopoli ja nisu vähema sisseveo tõttu, kusjuures mõlemad põhjused tuleb lugeda peagu võrdseks.

Nisu ja nisujahu sisseveo tagasimineku on tingitud oma maa nisukasvatuse arenemisest, ühtlasi täielikumate sisseseadete veskite võrgu laienemisest, mis töötavad kodumaa nisu ümber peagu sisseveetava nisujahu kvaliteedis.

Maitseainete, nagu suhkru, kakao jne., sisseveo alal kasutasime 1931. a. soodust konjunktuuri, vedades sisse neid 1931. a. koguselt eelmise aasta ulatuses, kuid välja andes nende eest vähem valuutat.

Muude toiduainete sissevedu, nagu aia- ja juurvili, kalasaadused ja karjasaadused, vähenes koguselt ja selle tagajärjel ka väärtuselt kitsenduste mõjul ja tarvitamise loomuliku tagasimineku tõttu.

Kokkuvõttes võib ligi poole toidu- ja maitseainete rühma tagasiminekuks panna sisseveo piiramiseks ette võetud kitsenduste arvele, kuna ülejäänud osa langeb välismaa kauba tarvitamise

vähennemisele oma maa kauba asendamise läbi (nagu nisu, nisujahu, heeringad) ja hindade tunduva odavnemise arvele (nagu suhkur, muud maitseained, nisu jne.).

Toor- ja poolvalmisainete sisseveo vähennemisest 1931. a. võrreldes eelmise aastaga langeb suurim osa selle rühma tähtsaima kauba —tekstiiltoorainete — arvele. Üldse esineb toorainete kogusumma vähennemise väärtuse järgi tähtsa momendina sisseveo kokkutõmbumine koguselt, mis iseloomustab meie tööstuse tegevuse tagasiminekut 1931. a. võrreldes eelmisega; samuti tuleb toorainete sisseveo vähennemisest osa, kuid vähem tähtis, panna hindade alanemise arvele. Toorainete alal toodi koguselt 1931. a. eelmisest aastast vähem sisse puuvilla, õliseemneid, toornahku, tubakat, väetusaineid, bensini.

Valmissaaduste sisseveo koostus 1931. a. on üldiselt sarnane eelmisile aastaile. Ainult kaubarühmade järjekord väärtuse suuruse järgi läheb tunduvate vähennemiste tõttu üksikuis rühmades viimasel aastal märgatavalt lahku eelmisest aastast. Kõigi valmissaaduste sissevedu peale elektrimasinate ja tarbeasjade vähenes 1931. a. võrreldes eelmisega, seal hulgas absoluutarvus kõige enam tekstiilsaadused, 3,3 milj. kr. ja metallid 2 milj. kr. Teiste rühmade tagasimineku liikus 0,5—1,5 milj. kr. piirides.

Valmissaaduste sisseveo tagasimineku väärtuselt on peaaesjalikult tingitud vähemast sisseveost koguselt, mille kõrval hindade odavnemine esineb vähem tähtsa põhjusena. Vähem töömeeste tarvituseaineid, nagu tekstiil-, keemia-, paber- ja nahkkaupu, kuid vähenes ka tööabinõude ja vahendite sissevedu. Valmissaaduste sisseveo vähennemisest väärtuse järgi langeb aga suurem osa tarvitusesemeile. Investeeringud tööstusettevõtetele ja liikumisabinõudesse läks 1931. a. tunduvalt tagasi eelmisest aastast. Lõppesid raudtee-ehitustööd, selle tagajärjel toodi sisse vähem rauda; jõu- ja tööstusmasinate sisseveo vähenemine näitab, et ei võetud ette tööstusettevõtete sisseseadete täiendamisi ega avatud kuigi suurel määral uusi ettevõtteid. Põllumajandusmasinate ja -riistade ost jäi 1931. a. ligi neli korda vähemaks kui 1929.—1928. a., millal nende sissevedu oli suurim, sest põllumajandussaaduste madalate hindade tõttu polnud põllumehel kuigi palju võimalusi soetada endale uusi tööriistu ja masinaid. Ainult põlevkivi rajooni elektrifitseerimise alal ja telefoni keskjärgi ümberkorraldamise alal suurenes investeeringud, mille tagajärjel elektrimasinate ja tarbeasjade sissevedu tõusis 1931. a. võrreldes eelmisega.

3. Väljavedu.

	Põllumajandusainad	Tööstusainad	Metsasaadused	Muud toidu- ja maitseain.	Kokku
	milj. kr.				
1931	36,7	27,3	5,7	1,4	71,1
1930	43,4	42,0	9,6	1,4	96,4
1929	55,4	45,1	14,7	2,3	117,5
1928	58,6	45,0	21,5	2,0	127,1
	Aasta summa = 100				
1931	51,6	38,4	8,0	2,0	100
1930	45,0	43,6	9,9	1,5	100
1929	47,1	38,4	12,5	2,0	100
1928	46,1	35,4	16,9	1,6	100

Väljaveo koostuse muutumine ja selle põhjused selguvad vaadeldes väljaveo arve tootmisalade järgi:

Põllumajandusainete osatähtsus väljaveos näitab 1931. a. võrreldes eelmise aastaga tunduvat tõusu, ulatudes 51,6% eelmise aasta 45,0% asemel. Tööstussaaduste osatähtsus on märgatavalt langenud 43,6% pealt 1930. a. 38,4%-ni 1931. a. Tagasiminekut näitab ka metsasaaduste osatähtsus.

Absoluutarvudes väärtuse järgi on kõikide rühmade väljavedu lüüdnud tagasi 1931. a. võrreldes eelmisega, sealjuures kõige enam tööstussaadused. Neid veeti vähem välja 14,7 milj. kr ehk 35,0% võrra. Põllumajandusainete väljavedu vähenes 6,7 milj. kr. ehk 15,4% võrra ja metsasaadused 3,9 milj. kr. ehk 40,6% võrra. Põllumajandusainete ja tööstussaaduste väljavedu laskus ulatuselt tagasi 1924. a. tasemele, kuna metsasaaduste väljavedu pole ühelgi aastal olnud nii väike kui 1931. a.

Põllumajandusainete väljaveos omab või 1931. a. 69,9% osatähtsuse (eelmisel aastal 72,8) ja ta arvele langeb ka peagu kogu põllumajandusainete tagasimineku, sest või väljavedu vähenes 5,9 milj. kr. võrra (kogu põllumajandusainete vähenemine oli 6,7 milj. kr.). Vähenemise või väljaveos väärtuse järgi tingis ainuüksi hindade alanemine, sest koguselt veeti võid välja 1931. a. eelmisest aastast rohkem. Või väljavedu tõusis 1931. a. 14.444 tn., milline arv on küll suurim möödunud aastail, kuid viimane aastavaheeline juurekasv jäi eelmiste aastate juurekasvuga võrreldes tähtsusetuks.

Lihakauba väljavedu oli 1931. a. peale või põllumajandusainete hulgas väärtuselt suurim, kuna ta kasvas peakoni arvel. Muude lihakaupade väljavedu, mis koosneb peamiselt looma- ja lambalihast, jääb viimasel kolmel aastal järjest vähemaks nii koguselt kui väärtuseltki, sealjuu-

res enam väärtuselt, kuna hinnad aastaastalt on odavnenud.

Elusloomade väljavedu näitab samuti nagu kogu lihakaup viimasel aastal kasvu. Nende väljaveost saadud summa kasvas kolmekordseks võrreldes eelmise aastaga. Selle põhjuseks oli erakordne sigade ost N. S. V. Liidu poolt.

Suurenes veel kartuli väljavedu, kuna toor- nahkade, munade ja lina väljavedu vähenes.

Kogu põllumajandusainete väljaveo suhtes tuleb märkida, et ulatuselt kaaluvamaid aineid veeti välja koguselt 1931. a. eelmisest aastast rohkem ja vähem tähtsate põllumajandusainete kogus vähenes tähtsusega määralt, kuid väärtus seevastu tingitult hindade odavnemisest langes tunduvalt.

Tööstussaaduste väljaveo tagasiminek on tingitud peamiselt tekstiiltööstussaaduste väljaveo vähenemisest. Nende tagasiminek moodustab 76,5% kogu tööstussaaduste vähenemisest. Ülejäänud osa puudujäägist annavad puutööstussaadused ja paber.

Tekstiiltööstussaaduste väljavedu jäi 1931. a. eelmisest aastast vähemaks peaaegselt puuvillasaaduste väljaveo arvel. Meie puuvillatoodetel oli raske pääseda välis- turule. Sisseveo-riigid panid maksa majandusliku surutise tagajärjel omamaa tööstuse ja on raske meie tööstussaadustel võistelda teiste riikidega, kes tehniliselt paremate ja uuemate sisseadetega varustatud ja seetõttu odavamini produtseerivad kui meie. Tähtsaimaist väljaveetavaist tekstiiltoodetest oleme ainult džuttriit koguselt 1931. a. eelmisest aastast veidi rohkem välja vedanud, kuid väärtuse järgi näitavad needki arvud vähenemist. Kõik muud tekstiiltööstussaadused peale linase lõnga on väljaveos nii koguseit kui ka väärtuse järgi ja viimase järgi enam vähenenud.

Paberitoormaterjaali, peamiselt tselluloosi, väljavedu oli tööstussaaduste hulgas 1931. a. kõige suurem ja ühtlasi ainuke, mis tunduvalt kasvas koguselt ja väärtuseltki. Paberitoormaterjaali väljaveo kasvuga väheneb järjest paberi väljavedu ja eriti suures ulatuses sündis see 1931. a., nii et paberitoormaterjaali kasv seda kinni katta ei suutnud.

Puutööstussaaduste väljavedu kahanes peamiselt vineeri ja vineertoolipõhjade hindade odavnemise arvel.

Ka kõigi muude tööstussaaduste väljavedu, nagu toodeldud nahkade, tulitikude, tsemendi jne., väljavedu vähenes 1931. a. võrreldes eelmisega koguselt ja väärtuselt, kuid märksa enam viimaselt, mis näitab, et hindade odavne-

mine mõjutas küllalt tunduvalt tööstussaaduste väljaveo tagasiminekut.

Metsasaaduste väljavedu läks 1931. a. väga tagasi, nimelt 9.648 tuh. kr. 5.670 tuh. kr.; ka siin on põhjuseks samuti nagu tööstussaaduste juures koguselt vähem väljavedu, millele aitas kaasa hindade odavnemine.

Kogu väljaveo kohta tuleb märkida, et põllumajandusained läksid tagasi väärtuselt peamiselt hindade odavnemise tõttu, kuna tööstuse ja metsasaaduste väljaveo tagasiminek väärtuse järgi põhjustas vähem müük, millele aitas kaasa hindade odavnemine.

4. Väliskaubandus riikide järgi. Sissevedu. Riikide arv 1931. a. sisseveos ulatus 88-ni. Nende hulgas 9 riiki moodustavad $\frac{1}{3}$ kogu sisseveost. Esikohtadel sisseveos püsivad endiselt Saksa, Briti, S. N. V. Liit ja Ühendriigid, kusjuures Saksa osatähtsus on ligi kolm korda suurem teiste nimetatud riikide omast, ulatudes 30,0-ni. Briti ühes asumaadega tuleb sisseveos teisele kohale, omades sisseveos 11,7% osatähtsuse, millest Briti arvele langeb 7,7% ja asumaadele 4,0%. Kolmandale kohale tuleb S. N. V. Liit 1931. a. sisseveos 11,3%-ga ja neljas koht kuulub Ühendriikidele 8,9% osatähtsusega. Märkimisväärne on, et Ühendriigid 1931. a. kolmandalt kohalt nihkusid neljandale. Nimetatud lähedase osatähtsuse üldsisseveos, nimelt 7,4%, omab veel Poola-Danzig, kuna teiste riikide osatähtsus on märksa vähem. Riikide osatähtsust 1931. a. võrreldes eelmise aasta vastavate arvudega selgub, et suurenenud on Saksa, S. N. V. Liidu, Läti ja Soome osatähtsused, samuti ka 79 riigi osatähtsus kogusummas, millised esinevad vähema arvuga meie sisseveos. Absoluutarvudes vähenes sissevedu kõikidest riikidest 1931. a. võrreldes eelmisega ja vähenemine suhteliselt oli kaunis suur. Vähenemine on tingitud meie üldisest sisseveo tagasiminekust ja koosseisu muutusest, mitte aga ostukoha ülekandmisest ühest riigist teise. Viimast tuleb küll ette näiteks suhkru ja naftasaaduste alal, kuid see mõjutas riikide sissevedu meile tähtsusega määralt.

Väljavedu. Väljaveos esinevate riikide arv suurenes 1931. a. võrreldes eelmisega tunduvalt, tõustes 78-ni eelmise aasta 62 vastu. Selle tõttu vähenes suurema jao riikide osatähtsus. Ainult üksikute riikide osatähtsus väljaveos kasvab. Nende hulgas on nimetamisväärne esikohal oleva riigi, nimelt Briti, osatähtsuse kasv 32,3% 1930. a. 36,6% 1931. a. Juure arvates väljavedu Briti asumaadest ulatuvad mõlema aasta arvud Suur-Britannia kohta 32,8% ja 36,8%. Teisel

kohal väljaveos asuv riik, Saksa, jäi osatähtsusest 1931. a. eelmisest aastast märksa vähemaks, protsentarv alanen 30,1%-lt 24,3%-le. Briti osatähtsuse suurenemise tõttu moodustavad mõlemad riigid endiselt kogu väljaveost $\frac{1}{3}$. Seega oleme meie väljaveo võimalused tähtsal määral ainult kahe riigi — Briti ja Saksa — turutingimustest.

Ülejäänud $\frac{2}{3}$ väljaveost mahutati peaaegaliselt 10 riiki, kuna 66 riigi osatähtsus üldväljaveost ulatus ainult 5,1%-ni. Märkimisväärne on veel Belgia osatähtsuse ligi kolmekordne kasv 1931. a. meie väljaveos, mis tõi Belgia kolmandale kohale. Järgmistel kohtadel meie väljaveos võrdlemisi väikese erinevusega osatähtsuse suuruses asuvad Prantsuse, S. N. V. Liit, Daani ja Rootsi.

Nägime üksikute riikide suhtelist suurenmist väljaveos, kuid absoluutarvudes on kõikidesse riikidesse, peale Belgia, 1931. a. eelmisest vähem müüdud. Madalad hinnad ja äge võistlus takistasid meie saaduste müüki.

5. Vä l i s k a u b a n d u s 1932. a. 4 kuu jooksul. Sissevedu. 1932. a. ei saanud sissevedu vabalt areneda. Juba 1931. a. lõpul novembri- ja detsembrikuudel monopoliseeriti rida kaupu ja arendati monopoliseerimist hoogsalt jaanuari- ja osalt veel veebruarikuul, lisaks kaupade monopoliseerimisele tõsteti tollimaksu kitsenduse otstarbel kaupadelt, mis ei osutu esimese järgu tarbeaineks, ja samuti tunduva kitsendusena mõjus välisvaluuta müügi kontroll. Peale sunniabinõude on märgata ka sisseveo tagasimineku tarvitamise kokkutõmbumise arvel rahva ostujõu languse tõttu ja väike osa vähenemisest langeb hindade odavnemise arvele.

Õeldud põhjusil näeme 1932. a. 4 kuu sisseveo vähenemist võrreldes eelmise aasta sama aja arvuga 19,7 milj. kr-lt 12,4 milj. kr-ni ehk 37% võrra, seega üle kolmandiku. 1932. a. 4 kuu sissevedu veel varemata, näiteks 1930. a. ja 1929. aasta sama aja arvudega võrreldes moodustab 1932. a. sissevedu ainult ligi kolmandiku, nagu näitavad järgnevad arvud:

Sissevedu esim. 4 kuu	1932	1931	1930	1929
jooks. milj. kr. . .	12,4	19,7	34,5	38,4

Kui palju 1932. a. sisseveo tagasimineku langeb monopoliseeritud kaupade arvele ja kui palju muudele, seda selgitavad järgnevad arvud:

	Monopoli alla kuuluvate kaupade sissevedu	Vabade kaupade sissevedu	Üldsissevedu
		(milj. kroon.)	
1932 a. 4 kuud	5,4	7,0	12,4
1931. a. 4 kuud	10,4	9,3	19,7

Kaupade sissevedu, mis käesoleval aastal monopoliseeritud, kuid läinud aastal vabalt sisse vedada võidi, on läinud tagasi 5 milj. kr. ehk 48%, seega peagu poole võrra. Samal ajal on vabalt sisseveetavate kaupade sissetoomine samuti vähenenud, kuid märksa vähem, nimelt 2,3 milj. kr. ehk 24,7%, seega veerandi võrra. Sellest võib järeldada, et monopoli alla kuuluvate kaupade sisseveo kokkutõmbumist ei tule kogu ulatuses panna kitsenduste arvele. Loomulik sisseveo tagasimineku monopoliseeritud kaupade juures võis käesoleval aastal olla veel suurem kui vabade kaupade juures, sest rida monopoliseeritud kaupu on säärased, mis esimese järgu tarbeainete hulka ei kuulu ja mille tarvitamine praegusel kehvajal ajal on vähem. Pealeselle on monopoliseeritud kaupade juures hindade odavnemine suurem kui vabade kaupade juures, kuna esimeste hulgas on petrooleum, bensiin, suhkur jne., mille hinnad käesoleval aastal odavamad eelmisest aastast.

Õeldu põhjal tehtud arvutuste järgi võib oletada, et monopoliseeritud kaupade sissevedu isenesest oleks olnud monopoliseerimise põhjal tehtud kitsenduste mõjuta ligi 30% ehk 3,1 milj. kr. tänava eelmisest aastast vähem.

Seega kogu sisseveo tagasimineku — 7,3 milj. kr. tänava 4 kuu jooksul, võrreldes möödunud aasta sama ajaga — langeks kaupade monopoliseerimise arvele ligi 2 milj. kr. ehk 27,3%, kuna muude põhjuste mõju ulatuks 72,7%-ni. Teiste sõnadega, kaupade monopoliseerimise tõttu vähenes käesoleva aasta 4 kuu sissevedu võrreldes eelmise aastaga 10,1% võrra ja muil põhjusil 26,9% võrra.

Missuguseks kujunes sisseveo koosseis 1932. a. 4 kuu jooksul võrreldes eelmise ja varemata aastate sama ajaga, näitavad järgnevad arvud milj. kr.:

	1932	1931	1930	1929
Toidu- ja maitseained . .	1,7	3,5	9,8	13,6
Toor- ja poolvalm. ained .	3,6	5,9	9,9	9,8
Valmissaadused	7,0	10,3	14,8	14,9

Sisseveo tagasimineku 1932. a. võrreldes eelmise aastaga langeb suurim osa (45,2%) valmissaadustele, 31,5% toor- ja poolvalmisainele ja 23,3% toiduainetele.

Toiduained on aga suhteliselt vähenenud kõige rohkem, nimelt poole võrra. Ligikaudu $\frac{1}{4}$ toiduainete sisseveost kuulub monopoli alla ja monopoliseeritud kaupade arvel sündiski peamiselt toiduainete vähenemine (monopoliseeritud toiduainete sissevedu vähenes 1,8 milj. kr. ja muude ainete sissevedu 0,4 milj. kr. võrra). Mo-

nopoliseeritud toiduaineist toodi 1932. a. eelmisest aastast vähem sisse nisu, suhkrut, igasugu puuvilja ja heeringaid. Vähemat sissevedu ei tule aga panna üksi monopoliseaduse põhjal tehtud kitsenduste arvele, vaid mõõduandvad siin olid ka tollimaksu tõstmine suhkrult, mille tagajärjel suhkru tarvitamine kahanes, ka nisu ja heeringate tarvitamine kahanes omamaa ainete asendamise läbi.

Toor- ja poolvalmisainete sissevedu jäi 1932. a. eelmisest aastast vähemaks 2,3 milj. kr. ehk 38,9% võrra, mis on tingitud suurelt osalt tekstiiltoorainete, nimelt puuvilla, hindade odavnemisest, naftasaaduste vähemast sisseveost ja odavnemisest, samuti muude toorainete, nagu väetisainete, tubaka, kivisöe, vähemast sisseveost ja odavnemisest. Õeldust selgub, et toorainete sisseveo tagasiminekus ei peitu tööstuse tegevuse halvenemine. Ümberpöörduvalt — naftasaaduste ja kivisöe vähem sissevedu näitab omamaa vastavate kaupade tarvitamise laienemist.

Valmissaaduste sisseveo tagasimineku 1932. a. ulatus 3,3 milj. kr. ehk 32,0%. Siin on peapõhjuseks tagasihoidlikkus investeerimistes, sest jõe- ja tööstusmasinade, põllutöömehhanismide, elektrimasinate ja tarbeasjade ning transportabinoode sissevedu näitab suuremat kokkutõmbumist. Elektrimasinate ja tarbeasjade sissevedu vähenes põlevkivi-rajooni elektrofitseerimistöde ja telefoni keskjaama uuendustööde lõpulejõudmisega. Kaupade monopoliseerimise läbi suudeti nahkasjade, puu-, paberi- ja tekstiiltööstussaaduste sisseveole tõkkeid panna, mis kokkuvõttes andis küllalt tunduval määral välisvaluuta kokkuhoiu.

Üldjoontes tuleb 1932. a. sisseveo kokkutõmbumist silmas pidades koosseisu muutumisi ta suuremas osas (ligi 2/3 osas) lugeda kasulikuks, sest tagasimineku sündis suurelt osalt tarvisainete arvel, millised asendati kodumaa saadustega.

Väljavedu. Väljavedu 1932. a. esimese 4 kuu jooksul kõrvuti eelmiste aastate vastavate arvudega oli järgmine milj. kr-des:

	1932	1931	1930	1929
Üldväljavedu	11,99	19,16	27,20	27,90
Sellest:				
Toidu- ja maitseained	4,88	7,53	7,33	7,17
Toor- ja poolvalmisain.	3,73	5,77	7,01	10,03
Valmissaadused	3,37	5,74	12,75	10,62

Väljaveo üldarv on 1932. a. vähenenud suhteliselt niisama palju kui sissevedu, nimelt 7,2 milj. kr. ehk 37,4% võrra. Riikides, kuhu me

oma saadusi müüme, on maksvad mitmesugused sisseveo kitsendused, mis takistavad meie väljavedu; teiseks pidurdavad müügi võimalusi äärmiselt madalad hinnad. Sellele vaatamata oleme toiduaineid, mis suuremalt osalt põllumajandussaadused, koguselt ainult veidi 1932. a. eelmisest aastast vähem välja vedanud. Kuid väärtuselt oleme toiduaineist kogusummas saanud ligi 35,1% vähem. Toiduainete arvele langebki suurem osa üldväljaveo tagasiminekest.

Toor- ja poolvalmisainete rühm väljaveos kahaneb juba 1929. a. saadik, millal metsamaterjaali müügi võimalused hindade odavnemise mõjul kitsenesid. Viimaste kolmandik-aastate vaheline vähenemine on tingitud peamiselt tselluloosi väljaveo vähenemisest koguselt, mis hindade odavnemise mõjul väärtuse järgi näitab veel suuremat tagurpidiminekut. Muud kaubad toorainete hulgas vähenesid ka, kuid nende muutus ei mõjutanud üldarvu tunduvalt.

Valmissaaduste väljaveo kahanemisest langeb suurem osa (ligi 1 milj. kr.) tekstiiltööstussaadustele. Tunduva vähenemise (0,8 milj. kr.) andis paber ja ülejääk vähenemisest langeb puutööstussaadustele. Tekstiiltööstussaaduste väljaveo tagurpidimine algas juba 1931. a., millal puuvillasaadused oma turge hakkasid kaotama. Tekstiiltööstussaadustest ainult džuuatriide väljavedu püsib eelmise aasta tasemel.

Tähtsamate väljaveokaupade müüki välis-turgudele viimase kahe aasta esimese 4 kuu jooksul näitavad järgnevad arvud:

	Tonnid		1000 kroon.	
	1932	1931	1932	1931
Põllumajandussaad.				
Või	2.367	2.602	3.534	5.253
Liha igasug.	1.272	1.197	657	983
Toornahad.	58	207	41	262
Kartul.	5.691	7.891	278	444
Lina	1.819	1.794	859	847
Tööstussaadused:				
Tselluloos	18.469	22.344	1.831	3.628
Paber	1.817	5.046	280	1.012
Vineer ja toolipõhj.	4.866	5.695	825	1.086
Tekstiiltööstussaad.	1.242	1.460	1.634	2.687
Tsement	639	1.769	21	64
Tulitikud	196	172	62	80

Üldjoontes ei anna senine 1932. a. väljaveo areng suuri lootusi edaspidisele, kuna põllumajandussaaduste väljavedu ka koguselt on hakanud vähenema, mis näitab juba teatud tagasimineku toodangus. Tööstussaaduste väljavedu võib madalate hindade tõttu veelgi väheneda.

Sisse- ja väljavedu on käesoleval aastal sisse-

veo kitsenduste tõttu peagu ühesuurune. Sisseveo ülekaal ulatub ainult 414 tuh. kr.

6. Väliskaubandus riikide järgi 1932. a. 4 kuu jooksul. Sissevedu. Üksikute riikide osatähtsus meie väliskaubanduslikus läbikäimises k. a. neljal esimesel kuul on üldjoontes jäänud sarnaseks 1931. a. esimesele neljale kuule. Seega peab konstateerima, et eesmärgid, mida taoteldi väliskaubanduse riikliku monopoliiseerimisega, on suures osas jäänud kättesaamatuks. Endiselt püsib meie sisseveo-riikide hulgas esimesel kohal Saksamaa, mille osatähtsus üldsisseveos näitab isegi tõusu, olles 1932. a. 33,9% 1931. a. 30,2% vastu. Teise koha meie sisseveos omavad 1932. a. Am. Ühendriigid oma 10,2% osatähtsusega, 8,5% vastu möödunud aastal, tõrjudes N. S. V. L. 9,9% (1931. a. — 13,5) kolmandale kohale. Neljandal kohal sisseveo suuruse järgi asub nii käesoleval kui ka möödunud aastal meie tähtsaim väljaveomaa — Inglismaa — oma 7,7% möödunud aasta 8,3% vastu, seega väike osatähtsuse vähenemine. Kui aga Inglismaale juure arvata ka sissevedu asumaadest, siis on k. a. Briti maailmariigi osatähtsus 13,1% möödunud aasta 12,6% vastu ja sellaselt võttes kuulaks Britile õieti teine koht sisseveo osatähtsusest. Teiste, meie sisseveo seisukohalt vähema tähtsusega riikide osatähtsus on püsinud vähemate muudatustega eelmise aasta tasemel. Nime-tamistväärtused oleks vahet osatähtsuse langemine Poolal 5,6% pealt m. a. 4,9% peale k. a., Rootsil 3,5 pealt 2,7 peale, Hollandil 3,2 pealt 1,8 peale, Belgial 2,6 pealt 1,8 peale ja Daanil 2,1 pealt 1,3 peale. Ülejäänud riikide osatähtsus on püsinud eelmise aasta tasapinnal või muutunud tähtsusetu määral.

Väljavedu. Väljaveoriikide juures on määrgata suuremaid kõikumisi kui sisseveo-riikide juures, eriti nende osatähtsuse muutumise suhtes. Esimesel kohal siin seisab püsivalt, nagu varemategi aastatel, Briti, mille osatähtsus 31,7% pealt möödunud aastal on tõusnud 33,6 peale ja koos asumaadega isegi 32% pealt 34,3% peale, seega üle 1/3 meie üldväljaveost. Ka teisel kohal seisva Saksa osatähtsus on tõusnud 24,2 pealt 28,8 peale. Daani osatähtsus on püsinud samal tasapinnal — 5,8%, seevastu aga Prantsuse oma on langenud möödunud aasta 6,0% pealt 4,5%, olles ka absoluutselt üle 50% vähenenud. Tugevasti on tõusnud meie väljaveo osatähtsus Lätisse, mis on peagu ainus riik, kuhu 1932. a. nelja kuu väljavedu ületas eelmise aasta sama aja oma. Seetõttu on ka Läti osatähtsus 10. kohalt 2,3%-ga tõusnud 5. kohale — 4,2%. Vähemal määral on suurenenud veel Leedu osatähtsus — 1,3% pealt 1,9%-le — ja Hollandi 0,3%-lt 0,6%, püsidis mõlemad ka väärtuselt eelmise aasta tasemel. Eelmise aastaga sarnaselt püsib ka k. a. meie väljaveo-riikide hulgas 6. kohal Rootsi, kuid tema osatähtsus on 5,3%-lt langenud 3,7%. Suuremaist osatähtsuse vähenemistest on märkimisväärne Belgia osatähtsuse langemine 6,3% pealt 3,5% peale, P.-Am. Ühendriikide — 4,6% pealt 3,1% peale, Soome 3,5% pealt 2,8% peale, ja eriti N. S. V. L. osatähtsus, mis on langenud miinimumini: 4,7% pealt 1931. a. 0,5% peale 1932. a. või absoluutselt võetult 901 tuh. kr. pealt 60 tuh. kr. peale.

Ülejäänud on oma eelmise aasta osatähtsuse säilitanud, kuigi absoluutselt võetult siin on tähele panna küllalt suuri muutusi, eriti väljaveo vähenemise suunas

Raadiotelegrafistide küsimus meie kaubalaevastikus.

Eesti kaubalaevastikus teenib praegu kokku 18 isikut-raadiotelegrafisti, kes peagu kõik on noored, võrdlemisi hea üldhariduse saanud inimesed. Vastava seaduse järgi on laevad kohustatud neid pidama, kuigi statistilised andmed ja tegelik elu näitavad, et raadiotelegrafistide töö meie laevades seisab vaid selles, et kuu jooksul 3 kuni 5 ametlikku raadiotelegrammi välja saata ja niisama palju neid vastu võtta. Ainult harukordseil juhtumisel ületab raadiotelegrammide arv ülalt-hendatud normi. Sadamas teevad mõned raadiotelegrafistid, kes saavad aru oma õigustamata seisukorrast laevas, endid kasulikuks seega, et on tüürimeestele abiks laadungi lugemisel või

jälle peavad korras laeva elektriseaded, kuid nimetatud tööd pole neile seadusega kohuseks tehtud ega ka normeeritud. Tasu saavad raadiotelegrafistid kuus Kr. 75.— põhipalka ja £ 4.0.0 elukalliduse lisa, milline tasu kokku aastas teeb välja 1.572 laeva kohta (võrdne III järgu tüürimehe palgale). Peale nimetatud tasu langevad laeva peale veel muud kohustused telegrafistide vastu haiguste ja mereõnnetuste puhkudel.

Üldiselt tundub säärastel tingimustel raadiotelegrafistide pidamine laevas üleliigse koormana, eriti aga praegu, millal kaubalaevastik teeb kramplikke pingutusi, et saavutada kulude kokkuvõtteid ja laevu veel kuidagi liikvel hoida. Tööd

raadiotelegrafistidele on selleks liig vähe, et õigustada nende pidamist meie kaubalaevastikus sääraстал tingimustel, ja nad isegi ei tunne endid õnnelikena, kuna puuduvad igasugused väljavaa-
ted paremaks tulevikuks.

Kirjeldatud olukorda oleks aga parema korralduse juures võimalik kergesti lahendada, mis suudaks rahuldada nii laevaomanikke kui ka anda suuremat kindlustust inimjulgeolekuks merel kui seda tagab praegune kord. Nimelt oleks tarviline, et kaugesõidu tüürimehed, lõpetades vastava klassi merikoolis, sooritaksid ka II järgu raadiotelegrafisti kutseeksami, milline ei nõuaks riigilt juure erikulusid ega ka raadiotelegrafisti kutse omandajalt kaugesõidu tüürimehelt rohkem aega, sest merikoolis õpetatakse juba praegu teoreetiliselt raadioala niipalju kui seda II järgu raadiotelegrafistilt nõutakse. Tuleks vaid senistele teoreetilistele õpinguile lisada mõni tund praktilisi harjutusi nädalas, milline aine tuleks võtta merikooli õppekavva. Praktiseerimiseks on raadioaparaadid veeteede valitsusel juba olemas, nii et nende soetamiseks uusi kulusid juure ei teki-
kiks.

Teatavasti peab tüürimehe kandidaat, kes enast eksamile ette valmistab, omama teatava praktika meresõidu alal. Kui kandidaadil juba on ette teada, et talt eksamil nõutakse ka raadio-
praktikat, leidub tal ühel või teisel viisil võimalus ka selleks ennast ette valmistada samuti nagu see sünnib praegu „Morse“ signaalide õppimisel. Vaevalt võib oodata selles küsimuses vastuvaidlusi kaugesõidu tüürimeeste kandidaatide poolt.

Kokkuvõttes peame tähendama, et vähene raadiotelegrafistide töö meie laevades võiks minna üle tüürimeestele, nagu see on harilikuks nähtu-
seks välismaa laevades. See annaks inimjulgeoleku

mõttes isegi paremaid tagajärgi kui praegune kord, kus laevadel on ametis erilised raadiotele-
grafistid. Näiteks on tüürimehe-raadiotelegra-
fisti töö, kes tunneb navigatsiooni, raadiopeila-
miste abil laeva asukoha kindlaks tegemisel udus, märksa kindlam ja asjatundlikum kui raadiotele-
grafisti oma, kes navigatsiooni ei tunne. Tüüri-
mees-raadiotelegrafist, kes kauem merel sõitnud, on juba merehaiguse välja põdenud, saab võõrkeel-
tega toime paremini kui raadiotelegrafist, ja —
mis peaasi — raadio valjuhääldaja ülesseadmisel komandosillale võivad vahil olevad tüürimehed-
raadiotelegrafistid igal ajal öö ja päeva jooksul kuulda ja vastu võtta väljakutseid ja hädasignaale, olles alati teadlikud selles, mis laeva ümbruses sünnib, kuna seevastu üks raadiotelegrafist lae-
vas võib arusaadavalt aparaadi juures signaale kuulata vaid teatavail tunniaegadel.

Jääks veel puudutada küsimust, mis saaks siis praegustest raadiotelegrafistidest, kui nende ülesanded pannakse tüürimeeste peale? Et praegused raadiotelegrafistid ei kaotaks oma teenis-
tust, siis tuleks neil omandada laevajuhi või tüü-
rimehe kutse, mis neile kindlustaks ka kohasaa-
mise laevadel, kuna raadiotelegrafisti kutsega tüürimehed on alati otsitavad ja eelistatud seisukorras. Tüürimehe eksami sooritamine ei tohiks neile teha suuri raskusi, sest nende üldine hari-
dus, nagu ülal juba tähendasime, on suuremal osal hea, ja raadiotelegrafistina tehtud sõite tuleks neil lugeda võrdseks madrase sõitudega, mil-
liseid nõutakse tüürimehe eksami sooritamisel.

Neis asjaolusid arvestades tuleks juba käes-
oleva aasta sügiseks merikooli programm selles mõttes täiendada, et juba 1933. a. kevadel meri-
kool võiks lasta välja uusi tüürimehi-raadiotele-
grafiste.

Milliseid teadmisi peab omama kaupmees?

Üleriiklik Kaupmeeste Seltside Liit tegi Kaubandus-tööstuskojale ettepaneku asuda sea-
duseelnõu koostamisele, mille järgi isikud, kes soovivad avada kaubandusliku äriettevõtte, peav-
vad omama teatava praktilise vastava äritegevuse alal, samuti ka tarvilised teoreetilised teadmised. Seda ettepanekut tuleb meie arvates nii tõlgit-
seda, et kaupluse avaja peab teatava oskusameti ees sooritama vastava eksami, ja alles pärast seda ta võib asuda äriettevõtte pidamisele või juhtimisele.

Kaubandus-tööstuskoda, ei ole põhimõtteliselt selle vastu, et kaupluste avajailt nõutakse kau-

bandusse puutuvaid teoreetilisi teadmisi ja prak-
tilisi kogemusi, vaid näeks meeleldi, et meil võr-
suks haritud kaupmeeste klass, kuna — ei saa ju salata — praegu kaupmeeste peres leidub rohkesti neid, kelle hariduslik tasapind ei vasta kutseala nõuetele. Koda on ka oma vastavaile jõududele teinud ülesandeks ülal ettetoodud küsi-
musi igakülgset kaaluda ja seaduseelnõu välja-
töötamiseks koguda tarvilisi andmeid.

Aga enne, kui asuda vastava seaduseelnõu koostamisele, on tingimata tarviline sõeluda põhi-
mõtteid, milliste alusel seadus üles ehitada. Siin peaksid nimelt kaupmeeste organisatsioonid oma

selge ja kindla sõna ütlemata. Missuguseid teadmisi tuleks äri meestelt nõuda ja missugused peaksid olema need praktilised kogemused, mida tahetakse panna aluspõhjaks uuele seadusele, nende küsimuste üle tuleks tegelikel kaupmeestel enne mõtteid vahetada.

Välismaa praktika (eriti Skandinaavia riikides) näitab, et kaupmeestelt nõutakse eriti raamatupidamise oskust ja elementaarset finantsõiguse tundmist (maksu-, tolli-, veksliseadused jne.), kauba tundmist ja algelist keemiat, kaubanduslikku kirjavahetust ja arutamist. Kuid meie teada ei ole tänini veel üheski riigis kaupluse avajate kohta eksamisüsteemi sisse seatud. Neid, ülalloodud aineid, käsitatakse koolides ja vastavil kursustel ja kaubanduslike kaupluste pidajad valivad isikute seast, kel on vajalised teadmised, endile selle ja abilisi. Viimased muutuvad aja jookul äriperemeesteks ja nii võrsuvad seal loomulikul teel haritud kaupmeeskond. Kas on meil näiteks mõeldav, et vürtsipoe avajalt hakatakse nõudma kas või algelistki kaubanduskooli haridust? Ja kas ei võiks need nõudmised, mis üles seatakse uute kaupmeeste kohta, saada saatuslikuks ka seniseile kaupmeestele? On päris selge, et sel juhtumil, kui raamatupidamise oskuse nõudmine uute kaupmeeste kohta tehakse sunduslikuks, ka vanadelt äridelt hakatakse nõudma kindlat raamatupidamist. Meie teada on juba pikemat aega soojendatud mõtet raamatu-

pidamine kõigile äriettevõtetele teha sunduslikuks ja see võiakse ka läbi viia. Iseenesest oleks see ju täiesti tervitatav, kui iga äri mees korralikult peaks äri raamatuid, siis vaheneks nurisemine, nagu ei oleks maksustamine küllalt õiglane, aga kas säärane nõudmine kaupmeestele enestele meeldib, on teine küsimus.

Praktiliste kogemuste nõudmine võiks ehk piirduda vahest sellega, et kaubandusliku äriettevõtte (käitise) võivad avada isikud, kes on täisealised ja kes on töötanud teatava aja kas ärijuhina, vastutava müüjana, sellina jne., ja kes ei ole maksujõuetuks tunnustatud, kelle vekslid ei ole kahe aasta jookul — arvates äri avamise päevani, protestitud ja kes ei ole karistatud süütegudes, mis toob kaasa õiguste piiramise. Võiks ka nõuda ettevõtte tarbeks lahutatud kapitali näitamist, kuid sel juhtumil peab olema sunduslik raamatupidamise nõue.

Nii tekib käesolevas asjas terve rida küsimusi, mida on vaja lahendada. Näeksime meeleldi, et selle kohta avalikult sõna võetaks, sest muidu võib tekkida säärane olukord, et koostatav eelnõu juba oma põhimõttelises osas muutuks kaupmeestele vastuvõtmatuks. „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ on valmis kirjutustele selle küsimuse kohta meeleldi andma ruumi. Mida rohkem küsimust sõelutakse, seda vastuvõetavam ja otstarbekohasem saab koostatav seaduseelnõu.

Krediitasutuste revideerimise määrused.

Majandusministri poolt esitati uue krediitasutuste seaduse põhjal valitsusele kinnitamiseks krediitasutuste revideerimise määrused. Kaubandus-tööstuskoda kaalus ka oma poolt määruste kava ja avaldas ses asjas oma seisukohad kohtu- ja siseministeeriumile, kus määrused enne kinnitamist vaadatakse läbi.

Seadusega loodud krediitasutuste järelevalvet tuleb koja arvates mõista säärasena, et inspeksiooni ülesandeks on järjekindlalt (vähemalt üks kord aastas) revideerida iga järelevalve alla kuuluva panga tegevuse seadusepärast, s. t. kas panga tegevus on kooskõlas krediitasutuste seaduse ja põhikirja nõuetega, näiteks kas pank on oma operatsioonides pidanud kinni krediitasutuste seaduse § 9-da eeskirjadest, kas pank ei ole astunud üle seaduse § 19-das üksiku kliendi krediidi kohta ülesseatud piirist, kas panga kassareservid ei ole vähemad seaduse § 20-das ettekirjutatud normist, kas panga arvepidamine vastab krediitasutuste seaduse nõuetele jne.

Krediitasutuste seadus ei kirjuta inspeksioonile ette toimida krediitasutuste aktiivate sisulist hindamist ega selleks juure kutsuda eksperte, nagu seda näeb ette kojale tutvumiseks antud määruste kava § 5. Harilik järjekordne revisjon peaks piirduma vaid sellega, et ta selgitab, kas krediitasutuse tegevus on seadusepärane ja kas asju on aetud korralikule äripidajale omase hoolsusega. Kui aga inspeksioon tahab igal järjekordsel revisjonil võtta ette ka üksikasjalise kindlustuste hindamise ja määrata krediitasutuse portfellis leiduvate vekslite headuse, siis on küll karta, et revisjoni teostamine säärasel ulatusel on inspeksioonile liig raske ja täiel määral isegi läbiviimatu. (Säärasel korral tuleks inspeksioonil mõnel juhtumil võtta ette revideerimisi isegi panga klientide juures, milleks aga krediitasutuste seadus ei ole inspeksioonile annud volitusi.) Iseasi on siis, kui erilistel asjaoludel võetakse ette ühes krediitasutuses erakorraline laiaulatuslikum revisjon, näiteks kui krediitasutus on esinenud moratooriumi palvega

või on ilmsiks tulnud tunnused, et krediitasutus on sattunud raskustesse. Säärasel juhtumil toimitava revisjoni jaoks tuleks aga näha ette erikord. Soovitav oleks, et korralduse sääraseks erakordseks revisjoniks teeks majandusminister krediitasutuste inspektori ettepanekul. Kuidagi ei saa aga vastuvõetavaks pidada korda, et revideeriija ametnik ise otsustab revisjoni ulatuse ses mõttes, kas võtta ette aktive ja kindlustuste üksikasjaline hindamine või mitte.

Teine tähtsam paragraaf määrustes on see, mis käsitab juhtumit, kui revideeritava krediitasutuse raamatud on säärases seisukorras, et neid on võimatu revideerida. Nende korraldamiseks oli määruste kavas nähtud ette 24-tunniline tähtaeg. See tähtaeg on liig lühike, eriti kui krediitasutuste revideerimine võetakse ette aasta alul. On ju teada, et aasta puhaskasu väljaviimine ja lõpubilansi koostamine nõuab pikemat aega, eriti suuremal krediitasutusel. Seepärast peaks revideerijal olema võimalus määrata tarviduse korral ka pikem tähtaeg.

Määruste kavas ettenähtud kord, et revideeriija ametnik ise astub kuritegevuse avalikuks tulekul otsustavaid samme, ei ole soovitatav. Eriti kiiret talitamist nõudvaid juhtumeid on vaevalt

oodata, vähemalt ei ole teada meie panganduse senisest praktikast ühtki säärast juhtumit. Revideeriija-ametniku poolt § 10 korras astunud sammudel, kui need küllalt pole kaalutud ega põhjendatud või kui need koguni põhjenevad eksitusele, võivad olla väga tõsised tagajärjed. Pealegi ei ole krediitasutuste seadus inspeksioonile peale pannud sääraseid ülesandeid. Seepärast on küllaldane, kui määrused sisaldavad ettekirjutuse, et revideeriija teatab avalikuks tulnud kuritegevusest otsekohe krediitasutuste inspektorile, kes siis astub tarvilised sammud.

Määruste kava kohustab revideeriijat-ametnikku teatama krediitasutuste inspektorile revideerimisel avalikuks tulnud maksuseaduste rikumistest. See on aga täiesti üleaarne ja isegi mitte kooskõlas krediitasutuste seadusega. Maksuseaduste täitmise järelevalve ei ole sugugi krediitasutuste inspeksiooni ülesanne. See ülesanne lasub maksudevalitsusel.

Peale ülemal öeldu tuleks aga määruste kava täiendada paragraafiga, mis tugesdes krediitasutuste seaduse § 1113-le kohustaks revideeriijaid revideerimisel saadud andmeid ja revideerimise tulemusi hoidma saladuses ja juhiks tähelepanu nuhtlusseaduse § 423 sisalduvale sanktsioonile.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus-tööstuskoja korriline peakoosolek

14. juunil 1932. a. börsisaalis.

[Kell] 16,35 Kaubandus-tööstuskoja nõukogu esimees hra J. Sihver avab koja korralise peakoosoleku, konstateerides, et koosolek on koja seaduse § 33 põhjal otsusvõimne, kuna koos on 70 koja liiget, nende hulgas kõigi sektsioonide hääletajad.

1. Presiidiumi ja sekretariaadi valimine.

Koja nõukogu esimees hr. J. Sihver paneb ette asuda presiidiumi ja sekretariaadi valimisele. Ühel häälel valitakse peakoosoleku juhatajaks hr. R. Maim ja juhataja abideks hr. hr. A. Miller ja V. Klassen; sekretäriks valiti hr. J. Loosberg, abiks — J. Karu.

2. Kaubandus-tööstuskoja 1931. a. aruanne.

Nõukogu esimees hr. J. Sihver kannab ette nõukogu ettepaneku koja 1931. a. rahalise aruande kohta; aruanne näitab:

tulusid — maksudest ja prot-	
sentidest	Kr. 140.878.81
kulusid — koda ja osakonnad „	108.053.47
	<hr/>
1931. a. ülejääk	Kr. 32.825.34

Kokku eelmiste aastate ülejää-

giga . . . . . „ 214.341.64

Pealeselle:

protestitud vekslite nimekirj.	
tulusid	Kr. 19.575.—
protestitud vekslite nimekirj.	
kulusid	„ 19.641.15

1931. a. puudujääk Kr. 66.15

millist summat eelmise aasta ülejäägist maha arvates on protestitud vekslite nimekirjade ülejääk Kr. 308.64.

Bilanss 31. detsembril 1931. a. on tasakaalus Kr. 252.064,35.

Koja tegevuse aruanne on juba varem „Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“ avaldatud ja koja liikmeile kätte saadetud.

Peakoosolek kinnitab aruanded ühel häälel.

3. Kaubandus-tööstuskoja kinnisvara omandamise ja sellega ühenduses seisvad küsimused.

Kinnisvarade omandamise küsimuse kohta esitab koja nõukogu peakoosolekule vastuvõtmiseks järgmised resolutsioonid:

1. Seisuste kaotamise seaduse § 5 (RT 129/180—1920) ja endiste gildide varade korraldamise seaduse §§ 4 ja 7 (RT 12—1932) põhjal avaldada nõusolek end. Tallinna St. Kanuti gildi kinnisvara, mis asub Tallinnas Pikal uul. nr. 20 ja Pühavaimu uul. nr. 5, kinnistusnumbrite 70 ja 72 all, ja end. Tartu suur-gildi kinnisvara, mis asub Tartus Kiiütri uul. nr. 11, kinnistusnumbri 69 all, ümberkinnistamiseks vastavais kinnistajaoskondades Kaubandus-tööstuskoja nimele omandusõiguse alusel.

2. Avaldada nõusolek esimeses punktis tähendatud kinnisvaradele nende kinnistusraamatusse vastavais lahtris järgmise märkuse sissekandmiseks:

„Kinnisvara võõrandamine ja pantimine ei ole lubatud vabariigi valitsuse nõusolekuta.“

3. Avaldada nõusolek end. Tallinna St. Kanuti gildi kinnisvarale, mis asub Tallinnas Pikal uul. nr. 20 ja Pühavaimu uul. nr. 5, kinnistusnumbrite 70 ja 72 all, ta kinnistusraamatusse vastavas lahtris järgmise märkuse, peale punktis 2 tähendatud märkuse, sissekandmiseks:

„Kinnisvara ruume kasutatakse ka kesk- ja väiketöösturite ja käsitöölise organisatsioonide koosolekute pidamiseks alustel ja korras, millised määrab vabariigi valitsus Kaubandus-tööstuskoja ettepanekul.“

4. Esimeses punktis tähendatud kinnisvarade vormilise omandamise akti koostamiseks ja sõlmimiseks asjaomase valitsusasutusega ja selle allkirjutamiseks, samuti nende kinnisvarade ümberkinnistamiseks Kaubandus-tööstuskoja nimele, volitada koja juhatuses esimees hr. Joakim Puhk, edasivolitamise õigusega.

5. Omandatavate kinnisvarade ümberkinnistamisega Kaubandus-tööstuskoja nimele ühenduses olevad kulud võtta koja kanda.

Peakoosolek võtab nõukogu poolt esitatud resolutsioonid vastu ühel häälel.

4. Juhatuses esimehe hr. J. Puhk'i ja juriskonsuldi hr. M. Punga ettekanded majanduslikust seisukorrast.

Esimesena saab sõna koja esimees hr. J. Puhk, kes oma kõnes annab alul lühikese ülevaate maailma majanduse seisukorrast ja analüüsib kriisi tekkimise põhjusi. Edasi võtab kõneleja vaatlusele ja põhjalikuma arvestuse alla meie majanduspoliitika üldse ja seotises majandusliku surutisega meil maksmapandud seadused ja määrused. Kõne toome järgnevas „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ nr-is täieliselt.

H r. M. P u n g, kõneldes meie praegusest monopolikaubandusest, leidis, et sisseveo monopoliseerimine pole kaugeltki annud neid tagajärgi, mis temalt oodati. Kui litsentside sisseveo korraldusel oli üheks motiiviks soov juhtida meie sissevedu sinna, kuhu me oma kaupu veame välja, siis on käesoleva aasta nelja kuu andmed näidanud, et see lootus jäi teostamata. Nii on näiteks Inglismaalt tänava suhteliselt vähemal määral kaupu sisse veetud kui 1931. a. samal ajal ja Saksamaalt aga seevastu protsentuaalselt veelgi rohkem kaupu imporeeritud kui varemalt, kuigi litsentside abil püüti kätte saada otse vastupidist.

Edasi puudutas kõneleja riigikassa seisukorda, mis on kõneleja arvates raske, kuid mitte lootusetu. On karta, et riigi eelarve täitmisel tekib suurem puudujääk, sest eelarves ettenähtud tuludest jääb praeguste arvestuste järgi laekumata umbes 15%, mis teeb välja ligi 12 milj. krooni. Vastavalt sellele tuleks hankida uusi tulusid või vähendada kulusid. On kindel, arvab hr. M. Pung, et me tuleval aastal ei suuda enam tasuda oma välisvõlgu ja meil paratamatult tuleb loobuda nii aastamaksude kui ka protsentide tasumisest.

Kõneleja arvates on meil seks õiguski, sest suured sõjavõlad tegime mitte üksnes oma iseseisvuse, vaid ka Lääne-Euroopa kultuuri kaitseks. Ka on teisi riike, kes on lõpetanud oma sõjavõlgade tasumise. See võimaldaks meil aastaks hoida kokku umbes 3 miljonit krooni.

Puudutades maksustamise küsimust tähendas kõneleja, et sellega on mindud äärmuseni ja et veel midagi riigikassale juure hankida oleks võimatu. Küll tuleks aga maksustamist korraldada ümber, vähendades otsekoheseid makse ja seades sisse 2% läbikäigumaksu kõigilt tehingult, mis võimaldab maksukoormat õiglasemalt jaotada kõikidele kihtidele ja mis võiks siis anda umbes 3 milj. krooni uusi tulusid.

Lõppeks tuleks kõneleja arvates likvideerida rukkimonopol, sest uueks lõikuseks jääb riigil ladudesse vähemalt 5 milj. krooni eest vilja. Pole lootust, et uue vilja turule ilmumisel keegi veel ostaks riigilt paar aastat laos seisnud monopoli-rukist. Praegu võiks riik oma ladusid likvideerides 5 milj. asemel saada ehk 3 milj. kr., jääb aga vili ladudesse kauemaks, võib see oma väärtuse sootuks kaotada. Ka kaitseväge ja haridus- ja sotsiaalalal tuleks 3—4 miljonit krooni kulusid kokku tõmmata, siis suudaksime oma eelarve-aasta lõpetada puudujäägita. Ei tee

me seda, oleks karta inflatsiooni, ja see oleks meie riigi majanduslik kokkuvarisemine.

Referaatidele järgnesid läbirääkimised, millest võtsid osa mitmed koja liikmed, tuues näiteid praegu maksvaist kitsendavaist korraldusist ja nende kahjulikust mõjust majandusliku elu arengule.

Peakooosolek lõppis kell 18.40.

Kaubandus-tööstuskoja üldine tulude ja kulude aruanne

TULUD.

1931. a. eest

KULUD.

Sisse tulnud 1931. a.:		Kulud 1931. a.	
	Kr.	Kulude §§	Kr.
1) 1925. a. maksudest	71.22	1. Palgad	52.126.35
2) 1926. a. „	144.52	2. Kantseleikulud . . .	5.512.85
3) 1927. a. „	160.29	3. Sõidukulud	4.531.89
4) 1928. a. „	393.89	4. Vallasvara muretsem.	336.50
5) 1929. a. „	2.477.75	5. Raamatute muretsem.	814.60
6) 1930. a. „	32.972.36	6. Juriidiline abi . . .	5.375.—
7) 1931. a. „	74.459.48	7. Majapidamine . . .	9.891.25
8) 1932. a. „	18.666.02	8. „K. - t. - k. Teataja“ puudujääk	6.326.22
9) IV järgu kaub. ettevõt. maksudest	159.39	9. Loengute korrald. . .	700.—
10) Protsentidest jooksv. arvetelt ja tähtajalistelt hoisusummadelt	11.373.89	10. Näituste toetam. . .	—
		11. Mitmesugus. toetus. .	1.100.—
		12. Ametn. ja teen. arstiabi	2.639.78
		13. Esinduskulud	1.719.45
		14. Aride registreerimise puudujääk	1.461.01
		15. Ettenägemata kulud .	4.408.19
		16. Ametnike toetuskassa	3.262.50
		17. Rahvusvahel.k/koja maksud ja Balti riikide majanduskonverentsi kulud . . .	1.101.40
		18. Esinduste ellukuts. . .	101.306.99
		Koja Tartu osak. kulud .	4.606.45
		„ Pärnu „ „	2.140.03
		1931. a. ülejääk	32.825.34
			Kr. 140.878.81

Kokkuvõte:

Ülejääk 1. jaanuari 1931. a. peale Kr. 181.516.30
 1931. a. ülejääk „ 32.825.34
 Ülejääk 1. jaanuari 1932. a. peale Kr. 214.341.64

Protestitud vekslite nimekirjade tulude ja kulude aruanne

TULUD.

1931. a. eest.

KULUD.

Sisse tulnud 1931. aastal:		Kulud 1931. aastal:	
Protestitud vekslite kuunimekirjadest ja 1929./1930. a. kokkuvõetud nimekirjadest	19.575.—	Trükkikulud	9.808 75
Puudujääk	66.15	Palgad	4.620.—
		Notarite tasu	4.460.20
		Posti- ja muud kulud	752.20
			19.641.15
	Kr. 19.641.15		Kr. 19.641.15
		1930. a. ülejääk	Kr. 374 79
		1931. a. puudujääk.	„ 66.15
		Ülejääk 1. jaanuari 1932. a peale . .	Kr. 308.64

Kaubandus-tööstuskoja lõpubilanss

AKTIIVA.

31. detsembril 1931. a.

PASSIVA.

Kassa		Sissetulnud maksude ülejäägid	
Sularaha kassas.	4.463.68	Ülejääk maksudest	214.341.64
Pangad		Protestitud vekslite nimekirjad	
Eesti Pangas jooksv. arvel nr. 2721	376.63	Netto-ülejääk	308.64
Eesti Panga Tallinna osak. jooksv. arvel nr. 724.	3.005.98	Kreditorid	
Krediit-Pangas jooksv. arvel nr. 11769	77.192.75	Maksa nimekirja järgi	14.80
-do- tähtajal. hoisumma	50.000.—	Tagasimaksud	
Tallinna Linnapangas, -do-	50.000.—	Nimekirja järgi	394 36
	180 575.36	Varanduste kapital	
Deebitorid		Kapitali varanduses	29.286.19
Saada nimekirja järgi	5.384.75	Üleminevad summad	
Avansid		Nimekirja järgi	7.718.72
Saada nimekirja järgi	591.71		
Kautsjonid			
Elektrivoolu tarvitamise eest	120.—		
Varandused			
Nimekirja järgi	29.286.19		
Üleminevad summad			
Nimekirja järgi	31.642.66		
	Kr. 252.064.35		Kr. 252.064.35

Peraamatupidaja: J. TINN.

Juhatuse esimees: JOAKIM PUHK.

Liikmed: E. MEKSI, P. KURVITS, H. KOLTS, J. LOOSBERG, A. SINISOFF.

Väljavõte Kaubandus-tööstuskoja revisjonikomisjoni koosoleku protokollist

6. mail 1932. a.

Koosolekust võtsid osa härrad: J. Reinthal, H. Gutkin, J. Semm ja A. Tani.

Seega on koosolek otsusvõimne koja juhatuskirja § 33 põhjal.

Revisjonikomisjoni esimeheks valiti ühel häälel härra J. Reinthal.

Revisjonikomisjon vaatas läbi 1931. a. aruanded, võrreldes neid raamatute ja tõendavate dokumentidega, kusjuures leidis raamatud dokumentidega olevat kooskõlas. Kulud on tehtud eelarve piirides. Lõpubilanss on 31. detsembril 1931. a. peale koostatud tasakaalus Kr. 252.064.35.

Žurnaali läbikäik ühes algus- ja lõpubilansiga on Kr. 1.555.118.65.

Kõigi aruannete läbivaatamisel revisjonikomisjon vaatas üle kassa seisu sularahas 6. mail s. a., kusjuures leidis, et sularaha kassas vastab kassaraamatus 6. mail 1932. a. näidatud ülejäägile Kr. 1.229.87 ja markides Kr. 1.—, kokku Kr. 1.230.87.

Revisjonikomisjoni esimees: J. Reinthal.

Liikmed: J. O. Semm.

H. Gutkin.

A. Tani.

Väljavõte õige: M. Hurt,
direktor.

Kaubandus-tööstuskoda arutas võiekspordi küsimust.

Vabariigi valitsuse otsuse alusel 27. aprillist s. a. anti võieksportööridele või väljaveo litsentsid ainult 15. juunini s. a. Peale seda tähtaega katsetakse moodustada mingisugune keskasutus või väljaveo korraldamiseks.

Kaubandus-tööstuskoda, kus suur- ja keskkaubanduse sektsiooni büroo arutas seda küsimust, jõudis seisukohale, et või väljaveo kitsendamine ei seisa meie eramajanduse ega üldrahvamajanduse huvidega kooskõlas. Endiste eksportööride tegevuse katkestamine, kus need oma ettevõtteisse on investeerinud suuri kapitale, toob neile suuri materjaalseid kahjusid ja hävitab nende ettevõtet.

Koda ei saa pooldada, et praegu, majanduslikult raskel ajal, mis toob isegi juba küllalt vapustusi, hävitatakse sissetöötanud ettevõtet, mis oma jõul suudavad teenida põllumajandust ja tööstust. Säärane kaotus meie ettevõtteis on eriti praegu rängaks hoobiks meie rahvamajandusele.

Koda on arvamisel, et ühine või väljaveo korraldus ei tooks kaasa paremat või hinda produtsendile, kuna eksportöörid praegu võistluse sunnil pakuvad tootjatele kõige soodsamat hinda, mis välisturg võimaldab. On karta, et uuesti ellukutsutav keskkorraldus, kui see endale saab väljaveo monopoli õiguse, seda õigust kasutab oma enese ja mitte produtsentide huvides.

Neil kaalutlusil leiab Kaubandus-tööstuskoda, et ei ole otstarbekohane eraetevõtteid või väljaveo alal hakata kitsendama, vaid neile tuleb anda võimalus takistamata jätkata oma senist tegevust, mis on annud rahuldavaid tulemusi. Koda loeb tarviliseks, et enne küsimuse otsustamist püütaks tutvuda produtsentide arvamisega, mida võivad väljendada meie era- kui ka ühispriimatalitused.

Koda esitas oma seisukohad märgukirjas 10. juunist s. a. vabariigi valitsusele, paludes toodud seisukohad ja põhjendused võtta kaalumisele.

Äride register maikuu teisel poolel.

Registreeritud firmad:

1. Gustav Alto, Tallinn, Suur-Pärnu mnt. 20, lihakauplus.
2. Erika Apri, Haapsalu, Karja 18, toiduainetekauplus.
3. Falk Beltšikov, Tartu, Kastani 9, niiditööstus.
4. Anton Berner, Keila v., jahuveski.
5. Elfriede-Johanna Berner, Tallinn, Väike-Karja 12, majapidamistarvete-kauplus.
6. Ehitustööstus Gustav Darmer & Ko, Tartu, Maarjamõisa 29; usaldusühing, täisosanik Gustav Darmer; osakapital Kr. 10.000.—.
7. Helene Döring, Tallinn, Heina 3, toiduainete- ja piimakauplus.
8. Salme Eggo, Tallinn, Soo 16, toiduainete-kauplus.
9. Osvald Harik, Tartu, Roosi 55, toiduainete-kauplus.
10. Hendrik Huik, Pärnu, Aleksandri 2, metsakauplus ja -tööstus.
11. Pauline Härma, Tallinn, Suur-Tartu mnt. 52, lihakauplus.
12. Edmund Johanson, Tallinn, Suur-Pärnu mnt. 40, toiduainete-kauplus, ja Tallinn, Suur-Pärnu mnt. 31, talurahvakauplus.
13. Roman Kalff, Nõmme, Haava 17, toiduainete-kauplus.
14. Theodor Kangur, Tallinn, Vene-Balti tehas 60, remonttööde ettevõte.
15. Oskar Kask, Küti v., Aru k., segakauplus.
16. Tallinna Kummivabrik „Vulkan“ J. Kirsch, V. Koplus & Ko, Tallinn, Kopli 9; usaldusühing, täisosanikud Jaan Kirsch ja Verner Koplus; osakapital Kr. 10.500.—.
17. Esimene Tartu Kompvektivabrik K. Kont & Ko, Tartu, Raekoja 29; täisühing, täisosanikud Karl Kont ja Edith Putnin; osakapital K. 1.000.—.
18. Johannes Krupmann, Tallinn, Harju 45, puuvilja- ja koloniaalkauplus ühes veini-, napsi- ja liköörimüügiga.
19. Juulia Kurgmann, Pärnu, Uus-Sauga 21, toiduainete-kauplus.

20. Alfred Landesen, Tallinn, Vene 111—6, agentuuräri.
21. Berta Leinberg, Tallinn, Roopa 8, toiduainetekauplus.
22. Alma Lohuaru, Tallinn, Luha 32, toiduainete- ja piimakauplus; prokurist Johannes Lohuaru.
23. „Optik“ Heinrich Mira, Viljandi, Tartu 3, optikaäri; prokurist Valter Mira.
24. Nikolai Moisejev, Põltsamaa, Lossi 5, õllekauplus.
25. Jenny Mägi, Tallinn, Telliskivi 38, koloniaalkauplus.
26. Seve Nochumov, Tallinn, Laadaplats 126, riidekauplus.
27. Abe Oginz, Valga, Uus 31, metsatööstus.
28. Anna Oinas, Tallinn, Luise 5, juuksetööstus.
29. Johanna Pärl, Tartu, Õnne 37, toiduainete- ja piimakauplus.
30. Amalie Rammo, Tallinn, Luise 25, toiduainetekauplus.
31. Alide Ratschinski, Tallinn, Suur-Ameerika 25, pudukauplus.
32. Jüri Reial, Tartu, Promenadi 6, agentuuräri.
33. Minna Rossmann, Tartu, Võru 90, toiduainetekauplus.
34. Karl Saar, Tartu, Õnne 21, toiduainete- ja piimakauplus.
35. Alide Schröder, Tallinn, Endla 2, puduja kirjutusmaterjaalikauplus.
36. Adele Soover, Valga, Vabaduse 35, kompvekikauplus.
37. Ferdinand Sulbi, Tallinn, Vana-Posti 2, juuksetööstus.
38. Alfred Tamberg, Tallinn, Lubja 5, toiduainetekauplus.
39. Moeäri Anna Tamm, Tallinn, Paldiski mnt. 20, kübaraäri.
40. Erich Tammiste, Saue v., koloniaalkauplus ühes õlle- ja viinamüügiga.
41. Marie Tombach, Aaspere v., Valgejõe, saeveski ja villatööstus.
42. Elisabeth Vakermann, Tallinn, Vene-Balti tehas 23, pudukauplus, ja Tallinn, Lina 18, toiduainetekauplus.
43. Anna Vilberg, Tallinn, Liivalaia 8, toiduainetekauplus.
44. Karl Vilde, Tartu, Suurturg 17, seemnekauplus.
45. Jaan Unt, Tartu, Puiestee 1-a, aiaäri.

Registreeritud muudatused:

1. Anton Agus üle viinud toiduainete- ja piimakaupluse Peetri tänavalt 62 Mäe 37, Tartus.
2. Pauline Alev jätkab äritegevust, avades Tallinnas Fählmanni 7 toiduainete- ja piimakaupluse.
3. S. Gluchovski & K. Salome, Tallinn, Suur-Tatari 36—1, eksport-importkontor, ühinguks lahkunud täisosanik Jakob Gluchovski, ainuisiklikuks äripidajaks jääb Salomon Gluchovski, kes tegutseb firma all „S. Gluchovski“.
4. Amalie Guszcza üle viinud toiduainetekaupluse Videviku tänavalt 4 Liivalaia 2, Tallinnas.
5. Tubakatööstuse o.-ü. Havanna, Tallinn, juhatuses lahkunud Paul Leichmann'i ja Konrad Mauritz'i asemele valitud Roman Birkenberg ja Roman Ellip.
6. Karl Heige avanud Palmse v. Võsu külas telliskivitööstuse (varem samal kohal registreeritud saeveski).
7. Karl Hermann üle viinud toiduainetekaupluse Turu tänavalt 66 Herne 32, Tartus.
8. Aleksander Jürgenson jätkab äritegevust avades Püssi jaamas segakaupluse.
9. A.-s. Vennad Kimberberg juhatus asub Tallinnas Nunne 16 (varem Rütüti 4, Tallinn).
10. „S. G. Lerenmann“, engros pudu- ja moekauplus üle viidud Estonia puiesteelt 15 Harju 43, Tallinnas.
11. Hermann Liiva lõpetas Tallinnas Mehaanika 7 asuva lihakaupluse; peab edasi lihakauplust Tallinnas, Kanarbiku 8.
12. Oskar Lubja üle viinud meeste- ja naiseterahva kübaratööstuse Riia tänavalt 1 Rütüti 11, Tartus.
13. Emilie Lõhmus üle viinud toiduainetekaupluse Tähe tänavalt 145 Uueturu 29, Tartus.
14. „Medea“ kunst ja tööstus, Murrik & Ko., üle viidud Pikalt tänavalt 5 Suur-Karja 23, Tallinn; prokurist Emma Mitt'i volitused kustunud.
15. Emilie Münt üle viinud piimakaupluse Veski tänavalt 39 Pikk 34, Tartus.
16. Puutööstuse a.-s. Narova, end. A. P. Kotschnev, Tallinn, Suur-Karja 7—2, likvideerimisele asunud; likvideerimiskomisjoni liikmeiks: August Olbrei, Johann Streff ja Arthur Joost.
17. Sadet Oksinov üle viinud pitsikaupluse Väike-Karja tänavalt 1 Suur-Tartu maanteele 25, Tallinnas.

ARVEASJANDUSE REVIDENTIDE ÜHINGU ARA TEATEID R.Ü.

Nr. 3.

ARÜ büroo: Tallinn Nunne 1, tel. 437-98.

15. juunil 1932. a.

ARÜ liikmeks on vastu võetud

nõukogu otsusel 4. aprillil 1932. a.:

Jaan Meos — raudteevalitsus, August Metsis — kohtuekspertiis — Haapsalus, Alfred Kiviste — „Noor-Eesti“ kirjastus Tartus, Tõnu Loik — Tallinna Linnapank, Michel Semenoff — K.-ü. „Päevaleht“, Juhan Kukk — Balti Puuvillavabrikud, Juhan Streff — A.-S. „Union“.

Nõukogu otsusel 25. aprillil 1932. a.:

Felix Tannebaum — Eesti Pank, Karl Rebane — Pärnu linna elektri jaam, Rudolf Vene — Raudteelaste Tarvitajate Ühisus, Theodor Könberg — ETK, Eduard Vendelin — krediitasutuste inspeksioon.

Nõukogu otsusel 6. juunil 1932. a.:

Johan Laksberg — Viljandi linnavalitsus.

Arveasjanduse revidentideks on vannutatud ja pitsat antud:

4. aprillil 1932. a.

Heinrich Männi, Karl Silbergleich, Julius Norviit, Lilli Baumann, Jüri Luik, Hans Mikas, Johannes Tinn.

12. mail 1932. a.:

Hans Margens, Aleksander Kukk, Jaan Meos, August Metsis.

ARÜ liikmete nimestikust on kustutatud:

Johannes Valdmann — Haapsalust.

Kinnitatud Arveasjanduse Revidentide Ühingu nõukogu poolt 6. juunil 1932. a.

Revisjoni määrused.

(Lisa nr. 1 pitsati reglamendi § 2-le.)

I. Üldosa.

§ 1.

Revideerimised on ulatuselt formaalsed, dokumentaalsed ja sisulised. Formaalne revisjon piirdub raamatupidamise seadusepärasuse ja korralikkuse juurdlusega ja bilansside ja aruannete vastavuse tõestamisega arveraamatute sissekannetele, 2) dokumentaalne revisjon lisab formaalsele revisjonile raamatupidamise dokumentide ja muude tööandusallikute põhjaliku juurdluse ja 3) sisuline revisjon juurdleb majapidamise tegevust selle otstarbekohasuse ja majanduslikkuse seisukohast ja hindab ajakohaselt majapidamise bilansi väärtust.

Märkus: Krediitasutuste revideerimisel tuleb käsitada „Krediitasutuste seadust“ („R. T.“ nr. 31 — 1932. a.).

II. Revisjoni eeltööd.

§ 2.

Enne revideerimisele asumist tuleb revidentidel selgitada: 1) majapidamise iseloom, millest oleneb seadustes ja vastavates põhikirjades ettenähtud raamatute pidamise ja aruannete koostamise kord, 2) kõigi peetavate arveraamatute nimestik ja 3) vastutavate isikute nimestik.

III. Formaalne revisjon.

§ 3.

Formaalse revisjoni toimimisel, kui vajatakse § 6 ettenähtud kinnitust, selgitab revident järgmised küsimused:

1) kas eelmise tegevusaasta raamatud on korralikult lõpetatud;

2) kas eelmise tegevusaasta lõppbilanss, kahjude-kasude arve ja muud nõuetavad aruanded on korrapäraselt koostatud ja nõuetekohaselt kinnitatud;

3) kas eelmise tegevusaasta lõppbilanssi tõendav üksikasjaline allakirjutatud inventuur on alal;

4) kas eelnimetatud bilansi ja inventuuri andmed on revideeritava tegevusaasta raamatute avamisel täpselt arvesse võetud;

5) kas revideeritava tegevusaasta raamatute koosseis vastab üldiselt k. s. §§ 670, 671 ja 672 nõuetele;

6) kas revideeritava aasta ärikirjavahetus ühes väljasaadetud kirjade ärikirjadega hoitakse korrapäraselt alal (k. s. § 670 p. 4).

7) kas arveraamatud ja väljasaadetud kirjade ärikirjad viimase 10 aasta eest hoitakse alal (k. s. § 689), samuti inventuurid, ja kas õnnetusjuhtumel kaotsiläänud raamatute ja ärikirjade kohta on olemas k. s. § 690 ja 691 ettenähtud tõestused;

8) kas arveraamatud on köidetud, lehed või leheküljed järjekorras nummerdatud (k. s. § 675);

9) kui mõned arved peetakse kaardi või lahiste lehtede süsteemi järgi, kas nende alalhoid on küllaldaselt kindlustatud;

10) kas raamatuis leidub: 1) tühje vaheridu, 2) ridade vahele kirjutamisi, 3) ümbertehtud, mahakriipsutatud ja loetamatuks tehtud kirja ja 4) väljakraapimisi (k. s. § 675);

11) kas arveraamatute vigade parandused on tehtud k. s. §§ 676 ja 677 ettenähtud nõuete kohaselt;

12) kas kassaraamatute järgi vähemalt iga kuu lõpus on kassa saldo välja viidud (k. s. § 670 p. 2, § 671 p. 2 ja § 672 p. 1);

13) kas kassaraamatu kanded on küllalt üksikasjaliselt tehtud (k. s. § 670 p. 2, § 671 p. 2 ja 672 p. 1);

14) kas kassa klade (must kassaraamat) on alal ja leheküljed nummerdatud (k. s. § 673);

15) kas kronoloogilised põhiraamatud (žurnaal, memoriaal, kassa-žurnaal jne.) peetakse kõigi majapidamise tehingute lähikandmiseks (k. s. § 670 p. 1); kui on tehinguid, mis arvestatakse eraldi, selle põhjused;

16) kas põhi- ja abiraamatute summad on kooskõlas endi vahel ja kas üksikkannete side on kergesti tõendatav;

17) kas tegevusaasta jooksul on koostatud proovibilansse ja mis tähtaegadel;

18) kas arveraamatute üksiksummad on õigesti kokku võetud ja lehekülgede ülekanded alusest lõpuni õiged;

19) kas revideeritava tegevuse ajajärk ei ületa aruannete koostamise suhtes k. s. § 678 ettenähtud 12- ja 18-kuist tähtaega;

20) kas revideeritava aasta lõpul on koostatud inventuur ja vastavalt alla kirjutatud ja kas inventuuri alusel on raamatuis tehtud vajalised parandused;

21) kas revideeritava aasta lõpuks proovibilanss, bilanss, kahjude-kasude arve ja muud aruanded on koostatud ja kooskõlas arveraamatute kokkuvõtetega ja inventuuriga;

22) kas revideeritava aasta raamatud võimaldavad täielise ülevaate majapidamise tegevusest ja seisust;

23) kas revideeritava aasta raamatud on üldiselt seadusepäraselt ja korralikult peetud.

§ 4.

Formaalse revideerimise kestusel juurdleb revident katseliselt ka raamatupidamist tõendavaid dokumente ja aluseid niivõrd, et küllaldaselt veenduda arvepidamise korralikkuses.

§ 5.

Revideerimisel ilmsiks tulnud kõrvalekalduused seadusepärase ja korraliku raamatupidamise nõudeist märgib revident sellekohases revideerimisaktis.

§ 6.

Formaalselt revideeritud tegevusaasta bilansi ja kahjude-kasude arve korrapärasuse kinnitab revident järgmiselt:

„Tõendan käesolevaga bilansi ja kahjude-kasude arve kooskõla seadusepäraselt peetud . . . . . arveraamatutega, kus (firma nimetus)

juures raamatupidamist tõendavaid dokumente olen revideerinud katseliselt.

Aasta ja kuupäev, AR pitsat, allkiri.“

IV. Dokumentaalne revisjon.

§ 7.

Dokumentaalse revideerimise teostamisel peab revident silmas peale formaalse revisjoni juures ettenähtud selgituste järgmist:

1) kas raamatupidamises arvestatud summadele on kõik seadusepärased tõendusdokumendid olemas;

2) kas dokumentide järgi on lausendid õigesti koostatud;

3) kas revideerimisele esitatud dokumentidest on kõik raamatupidamises võetud arvesse;

4) kui on kassa ja ladu sissetuleku ja väljamineku ordineid, kas nad on kõik võetud arvesse;

5) kas kuludeks ei ole arvestatud summasid, mis iseloomu järgi sinna ei kuulu;

6) kas varade väärtuse juurekasvuks ei ole arvatud summad, mis iseloomult kuuluvad kulude või realiseerimata tulude hulka;

7) kas kulud ja tulud on õigesti jaotatud tegevusaastate vahel;

8) kas on toimitud varade amortisatsiooni ja kas amortisatsiooni määrad ei kaldu märksa kõrvale üldtarvitavaist normest;

9) kas varade hindamisel, eriti saaduste ja kauba hindade kalkuleerimisel ja arvestamisel, tarvitavad viisid võimaldavad reaabilansi koostamise;

10) kas saaduste ja kauba kalkulatsioonid on järjekindlalt peetud ja hoitakse alal;

11) kas deebitoride ja üleminevate summade alal ei ole märgata „külmanud summasid“, mis püsivad eelmisist aastaist, ja kas need summad ei kuulu kahtlaste või lootusetu deebitoride hulka;

12) kas eelmiste aastatega võrreldes ei ole märgata kulude ja tulude alal silmapaistvaid muudatusi ja millega need on põhjendatud;

13) kas kahtlaseks osutunud deebitorid on arvepidamises eraldi näidatud ja nende suhtes tehtud vastavad korrektiivid;

14) kas lootusetud deebitorid on maha kirjutatud k. s. § 679 kohaselt;

15) kas kreditoride arved revideeritava aasta lõpuks on kooskõlastatud nendelt saadud väljavõtetega;

16) kas deebitoridele on aasta lõpul saadetud arve väljavõtted ja kas on selgitamatuid lahkuminekuid deebitoridega;

17) kas pangaarvete seisud aasta lõpuks on tõendatud pankade väljavõtetega;

18) kas revideeritava aasta lõpul on toimitud kassade ja abikassade seisude ülelugemist ja kas nad on kooskõlas raamatupidamise andmetega;

19) kas vekslite portfelli vastab raamatupidamise andmeile;

20) kas vekslid vastavad seaduse nõuetele;

21) kas dokumentaalse revideerimise tulemusena võib arvepidamist pidada seadusepäraseks ja korralikuks.

§ 8.

Juriidiliste isikute (aktsiaseltsid, osäühingud, ühingud, seltsid jne.) revideerimisel kuulub dokumentaalse revideerimise ülesannete hulka ka juhtivate ja järelevalve organide tegevus täiskogu, nõukogu jne. otsuste täitmise suhtes vastavalt põhikirja nõuetele.

§ 9.

Dokumentaalsel revideerimisel ilmsiks tulnud kõrvalekaldumised seadusepärasest ja korralikust arvepidamisest märgib revident sellekohases revideerimisaktis. Eriti tuleb revideerimisaktis märkida: 1) kandeid, milliste dokumendid kas täiesti puuduvad või on defektsed, 2) kandeid, mis ei vasta dokumentide sisule, 3) valesti ja põhjendamata toimetatud stornosid.

§ 10.

Dokumentaalselt revideeritud majapidamise bilansi ja kahjude-kasude arve korrapärasust kinnitab revident järgmiselt:

„Tõendan käesolevaga bilansi ja kahjude-kasude arve kooskõla seadusepäraselt peetud . . . . . arveraamatutega ja re-

(firma nimetus)

videerimiseks esitatud dokumentidega.

Aasta ja kuupäev. AR pitsat ja allkiri.“

V. Sisuline revisjon.

§ 11.

Sisuline revisjon on üldine, kui revideeritakse majapidamise tegevust selle otstarbekohasuse ja majanduslikkuse seisukohast kogu ulatuses, või osaline, kui piirduakse ainult teatud alade, operatsioonide, mõnede varade seisu või majapidamises tegutsevate isikute vastutuse selgitamisega.

§ 12.

Üldise sisulise revisjoni teostamisel võtab revident aluseks dokumentaalse revisjoni tulemused ja kasutab peale selle kõiki vajalisi teid ja abinõusid, et selgitada majapidamise operatsioonide tulukust ja bilansi tõelist väärtust.

§ 13.

Bilanssi kuuluvate varade täpseks hindamiseks võib revident nõuda erapooletute asjatundjate juurekutsumist, selle nõude mittetäitmise korral loobudes bilansi kinnitamisest.

§ 14.

Osalise sisulise revisjoni juures määrab revisjoni ülesande piirid kindlaks revisjonile kutsuma ja revident toimib dokumentaalse ja sisulise revideerimise ainult nõutud piirides. Kui seejuures avaldub väärnähtuste tunnuseid välispool revisjoni ülesannet, on revident kohustatud sellest kirjalikult teatama revisjoni ülesande tegijale.

§ 15.

Sisulise revideerimise kohta koostab revident üksikasjalise revideerimisakti, milles märgib kõik asja täieliseks selgituseks vajalised kaalutlused ja kalkulatsioonid. Sisulise revisjoni tulemusena koostatud bilansid ja muud aruanded kinnitab revident oma pitsatiga ja allkirjaga ja lisab nad revideerimisaktile juure.

VI. Väljavõtete tõestamine.

§ 16.

Juhtumil, kui on vajaline ainult tõestada väljavõtteid raamatuist, arveist jne., toimib seda revident järgmiselt:

„Tõendan, et käesolev ärakiri . . . . .

(firma ja arveraamatu nimetus)

on kooskõlas algkirjaga, kusjuures nimetatud firma raamatupidamine ja dokumendid pole minu poolt revideeritud.

Aasta ja kuupäev, AR pitsat ja allkiri.“

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Linna sissetulekute, väljaminekute, eelarvete ja aruannete seadus eesti keeles.

Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-osakonna direktor E. Dolf on äsja ilmutanud raamatu, mis sisaldab linna sissetulekute, väljaminekute, eelarvete ja aruannete seaduse (n. n. linna maksuseaduse) eesti keeles. Seni oli meil see seadus ainult vene keeles, mis selle käsitlemisel tekitas laiemale hulkadele raskusi, pealegi puudus see seadus müügil üldse.

E. Dolfi poolt on üksikud seaduse paragraafid varustatud mõnede vene senati ja meie riigikohtu seletustega kokkuseadja isiklike märkustega.

Raamatul on eriline tähtsus maksumaksjaille, kuna suurem osa seadusest käib linnade ja maksude kohta, mida on kokku üle paarikümne liigi, kusjuures just maksude alal on seda seadust Eesti ajal mitmeti muudetud ja täiendatud. Kaupmeestele ja tööstureile aga on ta vajaline kui igapäevne käsiraamat. Raamatu hind on Kr. 1,25. Pealadu asub kohtu- ja siseministeeriumis „Eesti Politsei“ talituses, telef. 432-47.

Linnavalitsuse seisukoht Uuel turul kauplemise asjas.

Linnavalitsus arutas mänguajadega kauplemise küsimust Uuel turul ja leidis, et juba ruumipuuduse pärast oleks soovitatav sealt kõrvaldada igasugused liikuvad kauplejad, kuid praeguse kitsikuse ja tööpuuduse ajal oleks see abinõu liig karm. Seegipärast kavatses linnavalitsus pühade-eelsel ajal, arvestades erakordset rahvatungi, liikuvad käsikauplejad Uuel turult tõrjuda eemale.

A.-s. „Eesti Lloyd“ maksab 15⁰/₁₀ dividendi.

Töötas möödunud aastal edukalt.

Kindlustus-a.-s. „Eesti Lloyd“ pidas hiljuti oma 13. korralise peakoosoleku, kus muuseas kinnitati 1931. a. aruanne seltsi 12. tegevusaasta kohta.

Aruandeaastal seltsi vastutussumma võidi tõsta Kr. 536.348.— Kr. 572.935.— kõrguseni. Peale selle eelmiste aastate eeskujul on kirjutatud maha kõik kulud, trükitööd, kahtlased nõudmised ja inventaar, mis jätab seltsile ainult puht-

effektiivsed aktivad. Oma 12-aastase tegevuse jooksul selts on üksi kahjutasudena maksnud välja Kr. 2.312.514.—

Preemiate kogusumma 1931. aastal oli Kr. 501.460.—, millest on makstud edasikindlustuspreemiatena Kr. 213.060.—; väljamakstud kahjutasude üldsummast Kr. 216.388.— kandsid edasikindlustajad Kr. 128.129.—

Elukindlustuses on aasta jooksul makstud välja surmajuhtumite ja tagasiostude puhul Kr. 79.048.—. Aruandeaasta kasust on eraldatud kindlustusevõtjate dividendi fondi Kr. 14.528.—, millest 1932. a. jagatakse välja dividend 11—40% preemiast.

Kogu äri puhaskasust määrati Kr. 3.000.— aktsionäridele 15%-liseks dividendiks.

Seltsil on, nagu juba teada, elu-, tule-, õnnetusjuhtumite, murdvarguste ja klaasikindlustuse osakonnad.

Juhatus koosneb härradest: K. Päts, pangadirektor G. Vestel, peadirektor Leo Ranek, dr. A. Lossmann, peakonsul J. Puhk ja suurkaupmees A. Tofer.

Eesti kaubavahetus N. Venega maikuus.

Maikuu jooksul on N. Venest Eestisse tulnud üldse 472 vag. mitmesuguseid kaupu 6917 tonni raskuses. Suuremal arvul tuli:

	vag.	tn.
kuusepuupakke	165	2668
propse	143	2234
soola	44	748
väljatöötamatuid nahku	15	86
karusnahku	13	72
vineeri	20	305

ja muid kaupu vähemal arvul.

Sama aja jooksul läks Eestist kaupu N. Venesse üldse 27 vag. 237 tn., neist

	vag.	tn.
majakraami	11	82
malmi	5	75
rauda	4	56
segakaupa	4	5

ja muid kaupu mõned üksikud vagunid.

Rumeeniasse minevail kaupadel peavad olema kaasas päritolutunnistused.

Rumeenia saatkond teatab, et kõigil Rumeeniasse veetavail kaupadel peavad olema kaa-

sas päritolutunnistused, mis praegu on vabastatud konsulaarvisast.

Sisseveolubade andmine Prantsusmaal.

Nagu teatatud, pidid metsamaterjaali importöörid sooviavaldused sisseveoks põllutööministeeriumile sisse andma teatud ajaks.

Samasugust korda on laiendatud teistele ainetele: „Journal Officiel“is“ avaldati 25. mail määrus, mille põhjal kalakonservide sissevedu, alates 1. juunist, sünniks ainult sellekohaste lubadega. Importöörid peavad esitama sooviavaldused neljas eksemplaaris — kaubalaevastiku ministeeriumi kalandusosakonnale (Direction des Pêches maritimes, Ministère de la Marine Marchande, 3, place Fontenoy, Paris, 7-e). Sooviavaldused vaatab läbi ministeeriumi-vaheline komitee, milles on

esindatud importöörid, kaupmehed ja tarvitajas-kond.

Sisseveoload oleksid maksvad 60 päeva, kui kaup on pärit Euroopa riikidest.

Välismaa firmad otsivad ühendust meie ettevõttelega.

Järgmised Greeka firmad soovivad astuda ühendusse Eesti kaupmeeste ja töösturitega, kes tahavad mingisugust kaupa eksporteerida Greekasse:

Commercial Company of Greece „Nic. Ch. Papadopoulos & Co.“, Rue Klithénous 15, Athènes.

Maison Hollandaise de Représentations „Siegbertus F. Beuns“, Veranzerou 38, Athènes.

Toiduainete turg.

London.	
Nisu, kaal — 496 Ingl. naela = 225 kg.	
Northern Manitoba . . . . . sh	26/—
Hard Winter . . . . . ”	24/7 ¹ / ₂
Rosario Santa . . . . . ”	25/—
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela = 127 kg.	
Manitoba . . . . . sh	
Austraalia . . . . . ”	
Kansas . . . . . ”	
Odrad, Kanada nr. 3, kaal —	
370 Ingl. naela = 170 kg. . . . . ”	19/9
California, kaal — 424 Ingl. naela = 192 kg. . . . . ”	28/6
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela = 145 kg.	
La Plata . . . . . sh	12/3
Canada nr. 2 . . . . . ”	20/6
Linad, cif. per tn.	
Riga Livonian Z. K. . . . . £	—
Pärnu H. D. . . . . ”	—
Slanetz U/A Medium . . . . . ”	—
Bacon, kaal 112 Ingl. naela	
Iiri . . . . . sh	—
Daani . . . . . ”	—
Hollandi . . . . . ”	—
Munad, — 120 tk.	
Inglise . . . . . ”	9—9/6
Daani . . . . . ”	—
Või, per cwt. (50 kg.)	
Daani . . . . . ”	100.0—102.0
Läti . . . . . ”	—
Leedu . . . . . ”	—
Eesti . . . . . ”	—
Siberi . . . . . ”	93.—
Uus Merimaa . . . . . ”	—
Austraalia . . . . . ”	—

Hamburg.	
Nisu.	
Sisemaa, tonni eest . . . . . Rmk.	13.35—13.40
Manitoba, cif 100 kg. eest term. fl.	—
Western II, cif 100 kg. eest . . . . . ”	—
Hard Winter II, cif 100 kg. eest term. ”	—
Ameerika jahu . . . . . \$	3 ³ / ₄ —4 ¹ / ₄
Rukis.	
Sisemaa, tonni eest loco . . . . . Rmk.	10.25—10.35
Kaerad.	
Sisemaa, tonni eest	8.50—8.70
Odrad, suve.	
Sisemaa, tonni eest . . . . . ”	8.80—9.10
Odrad, talve.	
Sisemaa, tonni eest . . . . . ”	8.80—8.90
Suhkur, cwt. (50 kg.) . . . . . sh	—
Hollandi, laadimisel . . . . . ”	—
Tšehho — do — . . . . . ”	6/10 ¹ / ₂
Poola — do — . . . . . ”	6/9
Riis, Burmah II, 50 kg. eest . . . . . ”	9/9
Rasv, tierces = 191 l.	
American Purelard . . . . . \$	—
Steamlard . . . . . ”	—
Berliin.	
Või, tsentneri eest (50 kg.)	
Sisemaa või I sort . . . . . Rmk.	106.—
” ” II ” . . . . . ”	96.—
” ” III ” . . . . . ”	89.—
Eesti . . . . . ”	112—113.—
Läti, punane . . . . . ”	113—115.—
” must . . . . . ”	110—111.—
Soome . . . . . ”	117—121.—
Siberi . . . . . ”	116—119.—

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	31. V	1. VI	2. VI	3. VI	4. VI	6. VI	7. VI	8. VI	9. VI	10. VI	11. VI
Frank . . .	93.59	93.28	93.34	93.46	93.59	93.40	93.20	93.09	93.21	93.21	93.31
Dollar . . .	3.6962	3.6837	3.6862	3.6912	3.6950	3.6887	3.6787	3.6737	3.6750	3.6737	3.6787
Rootsi kroon	19.44	19.445	19.52	19.49	19.50	19.51	19.50	19.495	19.53	19.53	19.52
Daani kroon	18.285	18.285	18.295	18.295	18.30	18.29	18.30	18.29	18.30	18.31	18.31
Norra kroon	20.025	20.075	20.07	20.075	20.05	20.07	20.05	20.05	20.07	20.05	20.075
Saksa mark	15.69	15.59	15.58	15.585	15.58	15.56	15.51	15.46	15.47	15.47	15.54
Soome mark	216.—	216.50	216.50	216.50	216.50	216.50	216.50	216.50	216.50	216.50	216.50
Florin . . .	9.11	9.09	9.09	9.10	9.1025	9.0925	9.075	9.0625	9.0775	9.0725	9.0775
Lira . . .	72.06	71.75	71.71	71.78	71.81	71.71	71.62	71.15	71.62	71.62	71.62
Helveetsia fr.	18.87	18.805	18.817	18.845	18.86	18.84	18.79	18.76	18.795	18.795	18.825
Tšehhosl. kr..	124.25	124.—	124.—	124.—	124.37	124.25	124.—	123.50	124.—	123.87	123.75
Belgia frank	26.425	26.34	26.37	26.38	26.42	26.38	26.33	26.30	26.34	26.335	26.355
Sillingid . . .	37.—	37.25	37.50	37.50	36.50	36.—	35.50	35.50	36.25	36.50	36.25
Slott . . .	31.80	32.87	32.75	32.50	32.87	33.—	32.87	32.75	32.75	32.75	32.75
Pengo . . .	31.—	31.—	31.—	31.—	30.25	30.50	30.—	30.25	30.—	30.50	30.50
Latt . . .	19.—	18.50	18.25	19.—	18.25	19.—	19.—	18.50	18.50	18.50	18.50
Litt . . .	37.—	37.—	36.50	37.—	37.—	37.—	37.—	37.—	36.—	36.—	36.—
Tšerv. . . .											
Eesti kroon .	13.50	13.—	13.25	13.—	13.25	13.—	13.—	13.—	13.—	13.—	13.—
Höbe p/unts	16 ^{15/16}	16 ^{15/16}	16 ^{15/16}	16 ^{13/16}	16 ^{7/8}	16 ^{7/8}	16 ^{15/16}	17.—	16 ^{15/16}	16 ^{7/8}	16 ^{15/16}
Plaati p/unts											
Kuld p/unts .											
	B E R L I N										
	31. V	1. VI	2. VI	3. VI	4. VI	6. VI	7. VI	8. VI	9. VI	10. VI	11. VI
Naelsterling .	15.56	15.50	15.52	15.54	15.55	15.55	15.52	15.45	15.48	15.475	15.475
Frank . . .	16.63	16.63	16.63	16.63	16.63	16.63	16.63	16.63	16.625	16.62	16.60
Dollar . . .	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213	4.213
Rootsi kroon	79.85	79.80	79.65	79.65	79.65	79.65	79.60	79.25	79.25	79.15	79.50
Daani kroon	85.—	84.80	84.85	84.85	84.90	84.90	84.80	84.45	84.65	84.55	84.50
Norra kroon	77.60	77.30	77.30	77.35	77.45	77.45	77.35	77.05	77.20	77.10	77.10
Soome mark	7.19	7.18	7.17	7.17	7.17	7.17	7.17	7.15	7.15	7.15	7.15
Florin . . .	170.95	170.95	170.95	170.95	171.05	171.05	171.05	170.95	170.90	170.85	170.80
Lira . . .	21.64	21.64	21.64	21.64	21.65	21.65	21.65	21.65	21.63	21.62	21.61
Helveetsia fr.	82.47	82.47	82.47	82.47	82.47	82.39	82.49	82.42	82.42	82.38	82.20
Belgia frank	59.—	58.98	58.95	58.95	58.93	58.93	58.90	58.85	58.83	58.80	58.75
Eesti kr. . .	109.39—	109.39—	109.39—	109.39—	109.39—	109.39—	109.39—	109.39—	109.39—	109.39—	109.39—
	109.61	109.61	109.61	109.61	109.61	109.61	109.61	109.61	109.61	109.61	109.61

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

„J. Puhk ja Pojad“ suurveski
saadused. Hinnad arvatud 50
kg. eest ühes valge puuvil-
lase kotiga.

Pütülijahu:

Rukkipütü patent (à 50 kg.)

harilik

N° 3

„Eesti Parem“ saiajahu (à 50 kg.)

„Kalev“

„Taara“

„Kungla“

„Sampo“

Manna

Granular

Kroonid.

Kroonid.

Saiajahu poolsõre . . . . . 100 kg. 43.—
„ sõre . . . . . „ 45.—

Jahud: nisu, pehme, Ameerika
ja Inglise 100 kg. —

„ sõre, Ameerika
ja Inglise „ —

100 kg. 31.50

„ 28.50

„ 27.50

„ 40.50

„ 38.—

„ 37.—

„ 31.—

„ 25.—

„ 45.—

„ 41.50

„J. Puhk ja Pojad“ suurveski

Jahu: rukki . . . . . „ 16.20—17.00

rukkipütü . . . . . „ 27.50—31.50

nisu, pehme —

sõre . . . . . 25.00—45.00

Kaerahelbed (Herkulo) . . . . . 1 kg. 0.29

A/S. Rotermanni teh.		100 kg.	Kroonid.			Kroonid.
Jahu: rukki		"	16.00—17.00	Koks, kütte	1000 kg.	55 —
" püül		"	26.20—27.00	Kütteturvas (riigi turbatööst.)	"	10.00
" nisu, pehme — söre		"	23.60—46.60	Põlevkivi, I-a, fr. vag. Tallinn,	"	
Nisu, Eesti		"	18.00—24.00	netto	"	5.50
" külvilvi, suvi „Rubin“ ja „Diamant“		"	—	" I-b, „ „ „ „	"	4.90
Rukis, Eesti, riigihind		"	15.00	" II s. „ „ „ „	"	4.00
Kaerad, toidu, Eesti		"	10.75—11.—	" III s. „ „ „ „	"	2.20
" Vene		"	—	Toorõli, fr. ladu Tallinn	100 kg.	6.25
Odrad, õlle, Eesti		"	15.00—16.00	Raskeõli „ „ „ „	"	9.25
" toidu, Eesti		"	13.00—14.00	Estobituumen A, B, C tünnid. br.	"	9.75
Herned, peluskid, külvilvi		"	—	" D. E. (pigi) „ „ „ „	"	9.75
Vikid		"	—	Katuselakk,	"	10.00
Ristikhein, punane, kodumaa, külvilvi		"	—	Fenolaat, tünnides, netto	"	8.75
" punane, läti, külvilvi		"	—	Karbolineum „Estokarbolineum“	"	
Riis, Burma II		"	35.00—37.00	A & B, netto	"	14.75
Kartulid, eksport		"	2.50—2.75	„Estokarbolineum“ C, netto	"	12.75
" tärklisevabrikud		"	—	Raualakk, vaatides	"	20.75
Kartulitärklis „Supérieur“		"	28.00	Imbutusõli A, netto, vaatides	"	8.75
Siirup, kartuli, 420/0		"	32.00	" B „ „ „ „	"	8.00
Glükoos		"	28.00	" C „ „ „ „	"	7.25
Või, eksport, I sort	1 kg.	1.10—1.15		Asfaltmastiks „ „ „ „	"	6.25
Margariin, välismaa	"	—		Viljapuu-karbolineum, netto	ltr.	0.25
" kodumaa	"	0.69—0.75		Autobensiin	"	0.27
Kaseiin, Eesti, toores	100 kg.	15.00		Diiselmootor-nafta	1 kg.	0.11
Juust „Schveitsi“, kodumaa	1 kg.	1.20—1.30		Mootor-petrooleum, fr. iga sihtj.	"	0.12
Munad, eksport, Is. (kast 360tk.) kast		10.80—12.60		" -nafta	"	0.11
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.60—2.10		Raud, sordi	100 kg.	9.00—9.25
" Englise	"	—		" vits	"	12.00—16.00
Kohv, Rio, Santos jne.	"	4.40—4.50		" plekk	"	12.00—20.00
" Keskk-Ameerika sordid	"	5.—6.20		" plekk, tsingitud	"	29.00—31.—
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	"	5.00—5.50		" talad	"	9.00—9.50
" Orange Pekoe, Java	"	3.80—5.00		Teras, Englise	"	70.00—100.00
" Moning, Hiina	"	4.00—4.70		" Saksa	"	70.00—100.00
Suhkur, peenike, valge, Saksa	100 kg.	—		" vedru	"	20.00—22.00
" " Tšehhoslov.	"	—		" talla, ree	"	—
" " Englise	"	31.—31.50		Inglitina	"	250.00
" " Poola	"	—		Seatina	"	45.00—48.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun		—		Vaskplekk, punane	"	165.00—180.00
jaam Irboska ja Narva	"	3.40		" valge	"	140.00—180.00
" " Saksa	"	3.40		Tsinkplekk	"	55.00—65.00
" " Poola	"	3.10		Masinaõli	"	20.00—25.00
Heeringad, Yarmouth, „Matties“	tünn	—		Mootorõli	"	30.00—40.00
" Schoti „Matties“ I sort	"	37.00—48.00		Autoõli, Ameerika	"	39.00—100.00
" " II	"	—		Eesti Kiviõli A/Ü. Põlevkivi, küt-	"	
" " „Matfulls“	"	55.00—65.00		teõli, tsistern. fr. Tallinn	"	5.5—6.1
" Islandi 1/2 tünni	"	—		Linaseemneõli	"	45.00—50.00
Liha, sea, I sort	1 kg.	0.42—0.45		Värnits	"	47.00—52.00
Liha, looma, I sort	1 kg.	0.25—0.35		Tsilindriõli, Ameerika	"	27.00—45.00
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.	9.50		" Vene 280 ⁰	"	28.00—30.00
" päevalille	"	—		" " 3200	"	45.00
" puuvilla	"	—		" Ameerika 280 ⁰	"	—
Jahu, päevalille	"	—		" " 320 ⁰	"	—
Segajõutoit I s.	"	—		Nafta, Vene	"	10.00—11.00
" II s.	"	—		" Ameerika	"	10.00—11.00
Sojatangud	"	—		" Poola	"	—
Nisukliid	"	7.00		" Ameerika	"	—
Maapähklikoogid	"	—		Petrooleum, Vene, tsisternid ja	"	
Sõdaherned	"	—		vaadid	"	10.00—11.00
Puuvillane rite, Bjas, netto	meeter	0.45—0.56		" Am., tsistern. ja vaadid	"	10.00—11.00
" Mitkal	"	0.34—0.43		Bensiin, eesti, riigi põlevkivi-	"	
Lina, Petseri, saatejaam	1000 kg.	427.—		tööstuse segabensiin, fr. Tallinn	"	36.50
" Võru	"	427.—		A/Ü. Eesti Kiviõli bensiin Estolin,	"	
" Lõvi	"	366.—396.50		tsistern. fr. Tall. ühes teedemaks.	"	34.25
" Tartu	"	366.—396.50		Bensiin, Vene, I sort	"	37.50
Õlilinnaseemned, 90% baas,	"	—		" Ameerika, I sort	"	37.00—38.25
saatejaam	100	—		Piiritus, eksport (ekskl. vaat), fob liiter	"	—
Linaseemned, külvilvi, 95% baas,	"	—		Pesusooda, kodumaa	"	7.25—7.75
saatejaam	"	—		Seebikivi	"	23.00—28.00
Kivisüsi, auru, Yorkshire,	"	—		Värvid, nigros., veessulav, välism.	1 kg.	5.50
2 korda pestud	1000 kg.	34.—		" tsinkvalge, välism.	"	0.53—0.55
" Newcastle	"	33.—		" tinavalge,	"	0.66—0.68
Kivisüsi, sepa	"	36.—		" ooker,	"	0.14—0.18

	Kroonid.
Väetisained:	
Superfosfaat 18—20% . . . . . kott	—
„ 16—18% . . . . . „	—
Segafosfaat 22—23% . . . . . „	—
Väähvelhapu ammonium . . . . . „	—
Fosforiit, Eesti, 25—27% . . . . . „	—
Nitrofoska . . . . . „	—
Paber, rotatsiooni . . . . . 100 kg.	23.20
Tsement, Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Tallinn tünn	7.90
Kriit, toores . . . . . 100 kg.	5.15—6.50
„ pestud . . . . . „	5.50—6.50
Kivitorv . . . . . „	11.—
Puutorv . . . . . „	18.—
Lubi . . . . . „	3.50
Kips, täkkides, franko vagun Irboska 1000 kg.	—
„ jahvatatud . . . . . „	20.00
„ krovvimise . . . . . „	36.60
Tellisivid, Is., Loksa, fr. Tallinn 1000 tk.	—
Silikaat I s., fr. vabrik . . . . . „	39.00—40.00
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi)	130.00
Nahk, talla, Eesti . . . . . 1 kg.	2.20—2.40
„ „ Ameerika, I s. . . . . „	2.50—2.65
„ „ „ II s. . . . . „	2.20—2.40

Peekonsigade nädalahinn. Tall. 5. VI—11. VI 1932.

Turg: kindlam.

Peekonsigade tapakaalud I sort II sort III/IV sort	0.38 (0.53)	0.34 (0.49)	teised
60—72 kg			sordid ja
55—59,5 „			kaalud
72,5—75 „			siseturu
50—54,5 „			hinnad
75,5—80 „			

Juuremaks fondist iga I ja II sordi peekonsea eest tapakaaluga 60—72 kg. — kr. Klambreis tähen- datud hinnad maksavad ühes riikliku juuremaks- suga keskmiselt 65 kg sealt.

Liverpooli börs. Puuvill.

American Fully Middling inglise naela (lbs) eest ingl. pens (d) loko 4.11, juuli 3.85, okt. 3.88, detš. 3.91, jaan. 3.95.

Lina	Prahid:
Tallinn — Stettiin . . . . . 1000 kg.	Rmk. 15.—18.
„ — Ghent . . . . . 1016 kg.	sh 22/—
„ — Dundee . . . . . „	30/—
„ — Belfast . . . . . „	47/—
Puumaterjaalid	Standard
Tallinn — London . . . . . „	sh 35/—
„ — Hull . . . . . „	36/—
„ — Manchester . . . . . „	40/—
„ — Grangemouth . . . . . „	32/6
„ — Belfast . . . . . „	50/—
„ — Dundee . . . . . „	35/—
„ — Antwerpen . . . . . „	30/—
„ — Ghent . . . . . „	30/—
„ — Rotterdam . . . . . „	hfl. 16/—
„ — Amsterdam . . . . . „	17/50

Segakaup	
Tallinn — Stettiin . . . . . 1000 kg.	Rmk. 18.—
„ — London . . . . . 1016 kg.	sh 17/—40/—
„ — Stockholm . . . . . 1000 kg.	rkr. 10.—30.—
„ — Stettiin . . . . . „	või tünn Rmk. 1.50
„ — London . . . . . „	sh 2/6

Kartulid	
Tallinn — . . . . . 1000 kg.	sh. 15/—
„ — . . . . . „	„ „ 14/—

Tallinna fondibörsi kursisedel.

New-York	T.	6. VI. 1932	8. VI. 1932	9. VI. 1932	10. VI. 1932	11. VI. 1932	13. VI. 1932
1 dollar	O.	3.70	3.7025	3.7025	3.7050	3.7075	3.7050
	M.	3.75	3.7525	3.7525	3.7550	3.7575	3.7550
London 1 naelsterl.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	13.60	13.55	13.55	13.55	13.55	13.55
	M.	13.90	13.85	13.85	13.85	13.85	13.85
Berliin 100 s. riigim.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	87.15	87.25	87.40	87.50	87.50	87.25
	M.	89.15	89.25	89.40	89.50	89.50	89.25
Helsingi 100 soome m.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	6.30	6.25	6.25	6.25	6.25	6.25
	M.	6.50	6.45	6.45	6.45	6.45	6.45
Stokholm 100 rootsi kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	69.50	69.25	69.25	69.25	69.25	69.25
	M.	72.—	71.75	71.75	71.75	71.75	71.75
Kopenh. 100 daani kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	74.25	73.75	73.75	73.75	73.75	74.—
	M.	76.75	76.25	76.25	76.25	76.25	76.50
Oslo 100 norra kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	67.50	67.25	67.25	67.25	67.25	67.25
	M.	70.—	69.75	69.75	69.75	69.75	69.75
Pariis 100 prants fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.60	14.60	14.60	14.60	14.60	14.60
	M.	14.90	14.90	14.90	14.90	14.90	14.90
Amsterd. 100 flo-riini	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	150.25	150.—	150.—	150.—	150.—	150.25
	M.	153.25	153.—	153.—	153.—	153.—	153.25
Riig 100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.—	72.—	72.—	72.—	72.—	72.—
	M.	72.45	72.45	72.45	72.45	72.45	72.45
Zürich 100 helv. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50
	M.	74.—	74.—	74.—	74.—	74.—	73.50
Brüssel 100 bel- gat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	51.75	51.70	51.70	51.70	51.70	51.70
	M.	53.15	53.10	53.10	53.10	53.10	53.10
Milaano 100 liirat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.05	19.—	19.10	19.—	19.—	19.05
	M.	19.70	19.65	19.75	19.65	19.65	19.70
Praha 100 õehh. kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	11.—	11.—	11.—	11.—	11.—	11.—
	M.	11.35	11.35	11.35	11.35	11.35	11.35
Viin 100 austr. sh.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	53.50	53.50	53.50	53.50	53.50	53.50
Budapest 100 peng- got	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	65.—	65.—	65.—	65.—	65.—	65.—
Varssav 100 slotti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.50	41.25	41.50	41.50	41.50	41.50
	M.	43.—	42.75	43.—	43.—	43.—	43.—
Kannas 100 litti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	37.—	37.—	37.—	37.—	37.—	37.—
	M.	37.60	37.60	37.60	37.60	37.60	37.60
Moskva 100 rubla (tšekk)	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	193.75	193.75	193.75	193.75	193.75	193.75
Danzig 100 guld- nat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.—	72.—	72.—	72.—	72.—	72.—
	M.	74.—	74.—	74.—	74.—	74.—	74.—